

20 YANVAR ÜMUMXALQ HÜZN GÜNÜDÜR

Rəsmi dövlət qəzeti

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 15 (8038) BAZAR, 20 yanvar 2019-cu il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

İlham

Müstəqillik uğrunda qəhrəmanlıq salnaməsi

Yalnız Heydər Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etməyə başlamasından sonra 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymət verildi

29 il əvvəl yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet ordusunun Azərbaycanda törətdiyi qanlı hadisələr xalqımızın milli bütövlüyünü təsdiqləyən ən böyük hadisələrdən biri kimi tarixin yaddaşına həkk edilib. 20 Yanvar faciəsi bizi yumruq kimi birləşdirdi və bütün dünya azərbaycanlılarının gücünü, birliyini ifadə etdi. Bu hadisə növbəti Azərbaycanı, bütün dünyanı lərzəyə gətirsə də, o zaman yerli hakimiyyət orqanları baş verənlərin üzərindən sükutla keçməyə çalışır, xalqın milli faciəsinə laqeyd münasibətlərini ortaya qoyaraq Kremlin qəzəbinə tuş gəlmək istəmədilər.

Vətəndaş qeyrəti və həqiqi vətənpərvərlikdən doğan cəsarətli bəyanat

O ağır və faciəli günlərdə xalqın səsinə eşitmək istəyən yox idi. Sovet hakimiyyəti orqanları bu qanlı hadisəyə heç bir reaksiya vermədilər. Azərbaycan xalqına qarşı soyqırım aktının həyata keçirildiyi ilk olaraq cəsarətlə bütün dünyaya bəyan edən isə ulu öndər Heydər Əliyev oldu. Heydər Əliyev vətəndaş qeyrəti və həqiqi vətənpərvərlikdən doğan cəsarətli bəyanatı ilə dünya azərbaycanlılarını ayağa qaldırdı, xalqın siyasi iradəsini ifadə etdi. Baş verən hadisələri hüquq, demokratiyaya, hüquqi dövlət quruculuğu prinsiplərinə zidd hesab edən Heydər Əliyev yüzlərlə insanın qətlə yetirilməsini Azərbaycan xalqına qarşı cinayət adlandıraraq hadisəyə siyasi qiymət verilməsini tələb etdi.

1990-cı ilin yanvarından sonra hakimiyyətdə olan qüvvələrin bu məsələdə ilk vəzifəsi faciəni təhlil etmək, günahkarları üzə çıxarmaq və dövlət səviyyəsində siyasi-hüquqi qiymət vermək olsa da, faktiki olaraq heç bir tədbir görülmədi. 1990-cı il yanvar ayının 22-də çağırılan Azərbaycan Ali Sovetinin fəvqəladə sessiyası öz işini yarımçıq qoydu və sonrakı sessiyalarda bu məsələnin müzakirəsinə davam etdirmədi. Ali Sovetin yanvar hadisələrini tədqiq etməli olan komissiyasının da işi başa çatdırılmamış qaldı.

1990-cı ilin iyulunda Moskvadan Vətənə qayıdan Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə həmin il noyabr ayının 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin qərarı ilə 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verildi. Azərbaycan xalqının ümumi rəyini özündə təəcəssüm etdirən bu qərar Heydər Əliyev qətiyyətinin təzahürü kimi tarixə düşdü. Heydər Əliyev hələ sovet imperiyasının mövcud olduğu bir dövrdə heç nədən çəkinmədən öz millətinin hüquqlarını müdafiə etməkdən qorxmadığını sübut etdi. Sənəddə 20 Yanvar faciəsi-

nə siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi respublika rəhbərliyindən tələb edilirdi. Ölkəmiz müstəqillik qazandıqdan sonra da 1993-cü ilə qədər içtidarda olanların heç biri faciə ilə bağlı əsl həqiqəti aşkar etməyə özündə cəsarət tapmadı. 20 Yanvar hadisələrinə siyasi-hüquqi qiymət verilməsi ilə bağlı kifayət qədər vaxtları və imkanları olsa da, heç kim bunu etmədi. Baxmayaraq ki, hadisəyə siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi istiqamətində çox iş gömək olardı. Əksinə, müxtəlif səthi qərarlar qəbul edə-ədə və ya etdirə-ətdirə bu günün müsibətlərini xalqımıza unudturmağa çalışdılar.

Yalnız ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdırdan sonra 1994-cü ilin 20 Yanvar hadisələrinin hüquqi müstəvidə əsl mahiyyəti onun təşəbbüsü və bilavasitə iştirakı ilə açıqlandı. 1994-cü il yanvarın 12-də keçirdiyi müşavirədə ulu öndər Heydər Əliyev bu barədə deyirdi: "...Xalqa təvəvüz olunmuş, günahkarlar isə hələ müəyyənləşdirilməmişdir. Görünür ki, ötən yaxın illərdəki sovetlər birliyi, respublika rəhbərliyi, məsul şəxslər öz mənafeələri naminə bu böyük faciənin əsl mahiyyətini xalqa bəyan etməmişlər".

Ulu öndərin 20 Yanvar faciəsinin 4-cü ildönümünün keçirilməsi ilə bağlı 1994-cü il yanvarın 5-də imzaladığı fərmanda həm də Milli Məclisə hadisəyə tam siyasi-hüquqi qiymət verməsi tövsiyə olunurdu. Bu qiymət xalqımızın müstəqillik yolunda çarpışmasının dolğun mənzərəsini əks etdirməli idi. 1994-cü ilin mart ayının 29-da respublika parlamenti "1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında" qərar qəbul etdi. Beləliklə də 20 Yanvar faciəsi məhz Heydər Əliyevin prinsipial və ardıcıl mübarizəsindən sonra öz hüquqi-siyasi qiymətini aldı.

Şəhidlərin xatirəsinə böyük ehtiram

Heydər Əliyev 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsinə, onların ailələrinə dövlət qayğısının gücləndirilməsinə hər zaman böyük diqqətlə

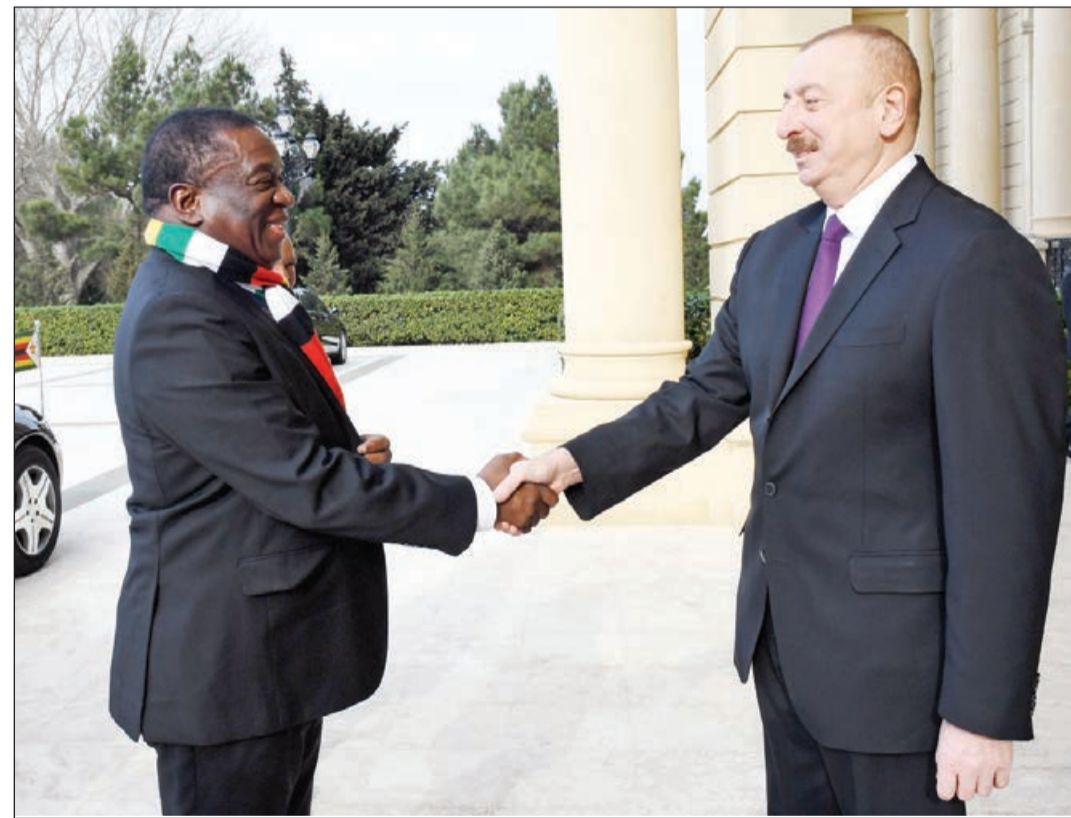
yanışırdı. Ulu öndər hər il yanvarın 20-də Şəhidlər xiyabanına gələrək ziyarət edir, şəhid ailələri ilə görüşür, onların qayğıları ilə maraqlanırdı. Bu gün Şəhidlər xiyabanında ucalan "Əbədi məşəl" abidə kompleksi də məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə şəhidlərin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq inşa olunub. Ulu öndər 31 mart 1998-ci il tarixdə "20 Yanvar Şəhidi" fəxri adının təsis edilməsi haqqında fərman imzalayıb. 29 dekabr 1998-ci ildə "20 Yanvar Şəhidi" fəxri adı haqqında Əsasnamə təsdiq edilib. Heydər Əliyevin 2000-ci il yanvarın 17-də imzaladığı fərmanla isə 1990-cı ilin faciəli yanvar günlərində şəhid olmuş oğul və qızlarımız "20 Yanvar Şəhidi" fəxri adı verilib.

Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev şəhidlərin xatirəsinin uca tutulmasına, onların ailələrinin sosial məsələlərinin yoluna qoyulmasına xüsusi diqqət göstərir, hər il yanvarın 20-də Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək "Əbədi məşəl" abidə kompleksinin önünə əkil qoyur. Dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycan övladları 1990-cı il yanvarın 20-də xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə parlaq səhifə yazdılar: "20 Yanvarda sovet rejiminin hərbi, siyasi və mədəni təvəvüzünə məruz qalmış Azərbaycan xalqı öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadıq olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Azərbaycanda haqq-ədələtin müdafiəsi yolunda canlarından keçmiş Vətən övladları Qanlı Yanvarda xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə parlaq səhifə yazdılar. Sovet hakimiyyətinin süqutundan və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsindən sonra bir müddət başlan hakimiyyət uğrunda mübarizəyə qarışmış Azərbaycan rəhbərləri xalqımıza qarşı törədilmiş bu ağır cinayətin səbəblərinin araşdırılması, ona siyasi-hüquqi qiymət verilməsi və cinayətkarların müəyyən edilməsi istiqamətində məqsədyönlü iş aparmadılar. Onlar bu məsələdə heç maraqlı da deyildilər, çünki həmin cinayətin törədilməsinin məsuliyyəti bu və ya digər dərəcədə onların da üzərinə düşürdü. Yalnız Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdırdan sonra, 1994-cü ildə 20 Yanvar hadisələrinin mahiyyəti məhz onun təşəbbüsü və bilavasitə iştirakı ilə açıqlandı, onlara siyasi-hüquqi qiymət verildi və cinayət törədənlərin adları ictimaiyyətə çatdırıldı".

Ardı 2-ci sah.

Zimbabve Prezidenti Emmerson Mnangagwanın Azərbaycana işgüzar səfəri

E.MNANQAQVA: "Azərbaycanda şahidi olduğumuz inkişaf və infrastruktur səviyyəsi bizə çox güclü təsir bağışlayıb"

Yanvarın 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ölkəyə işgüzar səfərə gələn Zimbabve Respublikasının Prezidenti Emmerson Mnangagwa ilə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı Zimbabve Prezidentini qarşıladı.

Sonra birgə foto çəkdirildi. Daha sonra dövlət başçılarının görüşü oldu.

Azərbaycan Prezidenti İlham ƏLİYEV dedi:

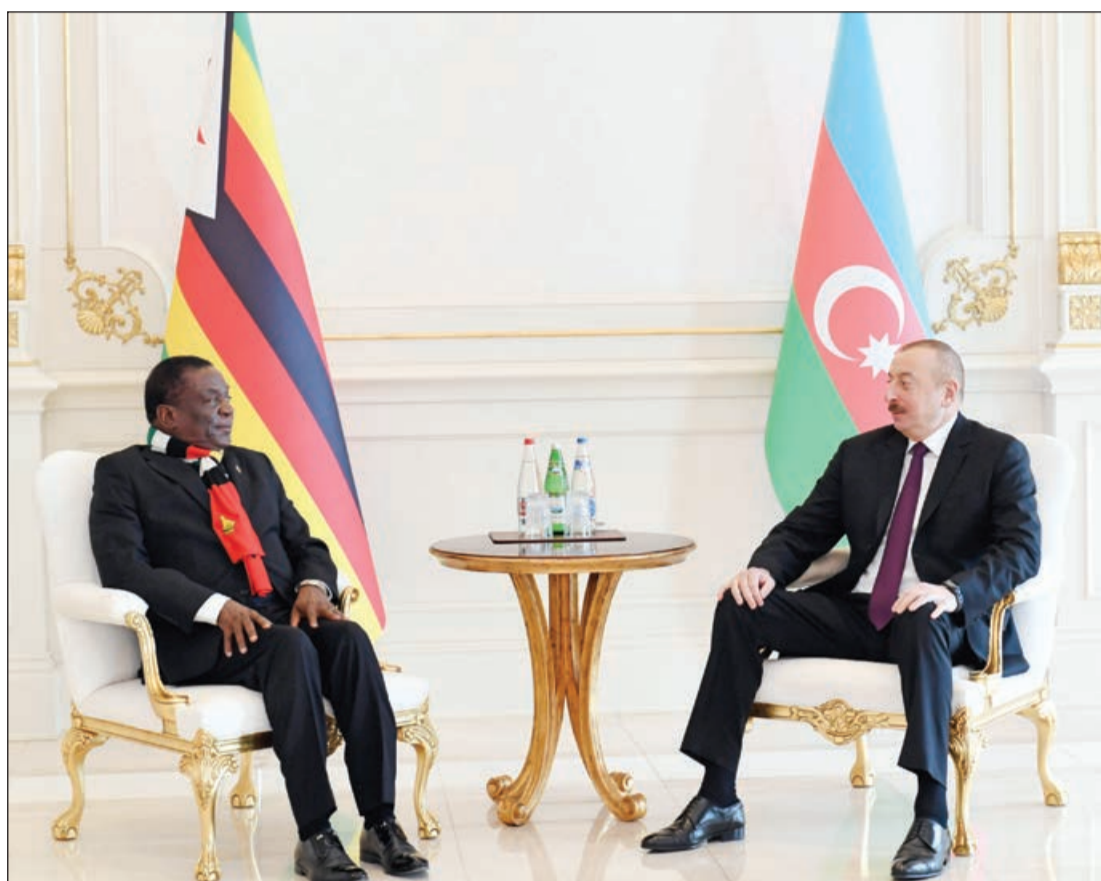
- Xoş gəlmisiniz. Sizi görməyə çox şadam. Əminəm ki, səfəriniz çox məhsuldar keçəcək və tərəfdaşlığımızın gücləndirilməsi üçün imkanlar yaradacaq. Bu, Zimbabve Prezidentinin Azərbaycana ilk səfəridir, odur ki, bu, tarixi səfərdir. Əminəm ki, məhsuldar müzakirələr zamanı biz əməkdaşlığımızın çox mühüm sahələrini müəyyən edəcəyik.

Ardı 2-ci sah.

Zimbabve Prezidenti Emmerson Mnanqaqvanın Azərbaycana işgüzar səfəri

EMNANQAQVA: "Azərbaycanda şahidi olduğumuz inkişaf və infrastruktur səviyyəsi bizə çox güclü təsir bağışlayıb"

Əvvəlki 1-ci səh.

Biz ticarət münasibətlərimizin genişləndirilməsi üçün imkanları, həmçinin siyasi sahədə qarşılıqlı fəaliyyətimizə aid məsələləri nəzərdən keçirəcəyik.

Bilirəm ki, gelişiniz çərçivəsində Siz bir neçə ölkəyə səfər edirsiniz. Çox şadam ki, Azərbaycan da Sizin səfər etdiyiniz ölkələrdən biridir. Bu, Sizin ölkəmizə və münasibətlərimizə verdiyiniz önəm göstəricisidir.

Biz də öz növbəmizdə, ölkələrimiz arasında münasibətləri inkişaf etdirmək istəyirik. Əlbəttə ki, Sizin səfəriniz də bu münasibətlərin inkişafı üçün məsələlərin müzakirəsi baxımından çox əla imkandır.

Bir daha Azərbaycana xoş gəlmisiniz.

Zimbabve Prezidenti Emmerson MNANQAQVA dedi:
- Çox sağ olun Zati-aliləri. Buraya gəldiyimizdən bəri bizim çox səmimi qarşılıqlığımız

üçün Sizə nümayəndə heyəti adından təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Sizin çox gözəl ölkəniz var. Biz ilk dəfədir ki, sizin ölkənizə səfər edirik. Azərbaycanda artıq şahidi olduğumuz inkişaf və infrastruktur səviyyəsi

bizə çox güclü təsir bağışlayıb. Bizim arzumuz iki ölkə arasında qarşılıqlı siyasi münasibətlərin qurulmasından ibarətdir. Lakin xüsusilə biz iki ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığı təşviq etmək, həmçinin əmək-

daşlıq aparılacaq digər sahələri və ölkələrimiz arasında ticarətə aparılacaq sahələri tədqiq etmək istəyirik.

Sonra dövlət başçıları birgə nahar etdilər.

5 sayılı "ASAN xidmət" mərkəzinin fəaliyyəti Zimbabve Prezidentində böyük maraq doğurub

Yanvarın 19-da Zimbabve Respublikasının Prezidenti Emmerson Mnanqaqva Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin tabeliyində olan 5 sayılı Bakı "ASAN xidmət" mərkəzinin fəaliyyəti ilə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, burada ali qonağa "ASAN xidmət" mərkəzlərinin yaradılması, məqsədləri, həyata keçirdiyi xidmət növləri və fəaliyyət istiqamətləri barədə ətraflı məlumat verilib. Qeyd olunub ki, şəffaflığın artırılması və müasir innovasiyaların tətbiqi baxımından "ASAN xidmət" in yaradılması ilə səmərəli dövlət idarəçiliyinin təmin edilməsi sahəsində ciddi nailiyyətlər əldə olunub.

Bildirilib ki, Azərbaycanın ixtirası və brendi olan "ASAN xidmət" mərkəzlərinin fəaliyyətinin məqsədi dövlət orqanlarının hüquqi xidmətlərinin göstərilməsində vətəndaşların

razı salınması, onların rahatlığının və şəffaflığının təmin olunması, korrupsiya hallarının istisna edilməsi, müasir texnologiyaların tətbiqi, dövlət qulluqçusu-vətəndaş münasibət-

lərində yeni düşüncə tərzinin formalaşdırılmasıdır.

"ASAN xidmət" mərkəzinin əsas prinsipləri operativlik, şəffaflıq, nəzakətlik, məsuliyyət, etik davranış qaydalarına nəzə-

rət və rahatlıqdır. Vətəndaşların burada bütün növ elektron xidmətlərdən yararlanmaları üçün hər cür şərait var. "ASAN xidmət" mərkəzlərində insanlara müasir texnologiyalar, həmçil-

nin innovasiyalar tətbiqi edilməklə xidmət göstərilir. Burada vətəndaşların gözləmələri və vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün funksional yardımçı xidmətlər fəaliyyət göstərir. Mərkəzdə tətbiq olunan innovativ avadanlıqlar Zimbabve Respublikasının Prezidentinə nümayiş etdirilib.

Eyni zamanda, vurğulan ki, "ASAN xidmət" Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 2015-ci il Dövlət Xidmətləri Mükafatına layiq görülüb.

Mərkəzlərdə vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması istiqamətində arzuolunan nəticələrin əldə edildiyi diqqətə çatdırılıb və bildirilib ki, bugünkü 26 milyondan çox vətəndaşın müraciəti qeydə alınıb.

"ASAN xidmət" mərkəzlərinin fəaliyyətinin onda böyük maraq doğurduğunu vurğulayan Zimbabve Respublikasının Prezidenti Emmerson Mnanqaqva kollektive uğurlar arzulayıb.

Səfər başa çatdı

Zimbabve Respublikasının Prezidenti Emmerson Mnanqaqvanın Azərbaycan Respublikasına işgüzar səfəri yanvarın 19-da başa çatıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, hər iki ölkənin dövlət bayraq-

larının dağalandığı Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda ali qonağın şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Zimbabve Respublikasının Prezidenti Emmerson

Mnanqaqvanın hava limanında Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyyubov, xarici işlər nazirinin müavini Ramiz Həsənov və digər rəsmi şəxslər yola saldılar.

Müstəqillik uğrunda qəhrəmanlıq salnaməsi

Əvvəlki 1-ci səh.

Prezident İlham Əliyev 1990-cı ilin yanvarında şəhid olmuş oğul və qızlarının xatirəsinin əbədləşdirilməsi, adlarının uca tutulması, onların ailələrinin, övladlarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün mühüm qərar vermişdir. Dövlət başçısının 19 yanvar 2006-cı il tarixli "20 Yanvar şəhidinin ailəsi üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü" fərmanı ilə şəhid ailələrinə dövlət qayğısını artırmaq məqsədilə təqaüd verilir. Prezident İlham Əliyevin "1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü" fərmanı ilə 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü verilir.

Bu gün Bakının ən yüksək nöqtələrindən birində hər bir azərbaycanlı üçün

müqəddəs and yerinə çevrilmiş bir ünvan var. Bu, 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının və Ermənistanın hərbi təcavüzünə qarşı döyüşlərdə həlak olanların dəfn edildiyi Şəhidlər xiyabanıdır. Məhz Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Şəhidlər xiyabanında əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılıb.

29 il əvvəl, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet rejiminin hərbi, siyasi və mədəni təcavüzünə məruz qalmış Azərbaycan xalqı öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadiq olduğunu göstərdi. Haqq-ədalət müdafiəsi yolunda canlarından keçmiş vətən övladları o qanlı gündə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə parlaq səhifə yazdılar. Tariximizə həm də milli qürur günü kimi düşən 1990-cı ilin 20 Yanvarında Azərbaycan xalqı azad, suveren və müstəqil yaşamağa layiq olduğunu bütün dünyaya çatdırdı.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Şəhid ailəsinə, müharibə iştirakçlarına mənzil və avtomobil təqdim olunub

Yanvarın 19-da Naxçıvanda bir şəhid ailəsinə və bir Azərbaycan Vətən müharibəsi iştirakçısına mənzil, hərbi xidmət vəzifələrinin icrası zamanı sağlamlıq imkanları məhduddan keçmiş bir nəfərə isə minik avtomobili təqdim olunub.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasiif Talibov çıxış edərək deyib: "Bu gün ölkəmizdə şəhid ailələrinə, müharibə iştirakçlarına və sağlamlıq imkanları məhduddan keçmiş hər-tərəfli dövlət qayğısı göstərilir. Ölkə Prezidenti tərəfindən bu sahədə mühüm tədbirlər həyata keçirilir, müvafiq kateqoriyadan olan insanlara mənzil və minik avtomobilləri verilir, onlar müalicələrə göndərilir və sağlamlıqlarının qayğısına qalınır".

Ali Məclisin Sədri deyib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi xəttinin davam etdirilməsi Azərbaycanın sabitlik, inkişaf və tərəqqi verib. Nəticədə digər sahələrdə yanaşı, sosial qayğıya ehtiyacı olanların rahat yaşayışı da təmin edilib, onlar lazımı dövlət qayğısı ilə əhatə olunublar. Hər il muxtar respublikada da şəhid ailələri və sağlamlıq imkanları məhduddan keçmiş şəxslər üçün mənzillər tikilir, onlar avtomobillə təmin olunurlar. Muxtar res-

publikada 215 Azərbaycan Vətən müharibəsi iştirakçısına və şəhid ailəsinə mənzil verilib, müvafiq kateqoriyalı sağlamlıq imkanları məhduddan keçmiş minik avtomobilləri təmin edilib.

"Mənzil və avtomobillərin təqdim olunması vətən qarşısında öz vəzifələrini və vətənpərvərlik borclarını layiqincə yerinə yetirmiş insanlara dövlətimiz tərəfindən göstərilən qayğıdır. Bu şəxslərin vətən yolunda göstərdikləri xidmətlər digər insanlara üçün nümunədir", - deyən Ali Məclisin Sədri ailəsi mənzilə təmin olunan şəhid və bütün şəhidlərimizə rəhmet diləyib, sağlamlıq imkanları məhduddan keçmiş Azərbaycan Vətən müharibəsi iştirakçısına və məhduddan fiziki imkanlı şəxsə təşəkkür edib, onlara yeni mənzillərində firavan həyat arzulayıb.

Ali Məclisin Sədri mənzillərin orderlərini və "NAZ Lifan 320" markalı minik avtomobilinin açarını təqdim edib.

Şəhid Tural Həşimlinin həyat yoldaşı Şəbnəm Həşimli göstərilən qayğıya görə bütün şəhid ailələri adından minnətdarlığını bildirib.

insanların həyat səviyyəsi yaxşılaşır. Ölkəmizdəki, eləcə də onun ayrılmaz hissəsi olan muxtar respublikamızdakı sabitlik və inkişaf gündəlik həyatımızda hər an hiss edirik. Yaradılan şəraitin nəticəsidir ki, çox rahat yaşayırıq. Ümummilli liderin Naxçıvanda başladığı ordu quruculuğu siyasətinin nəticəsidir ki, qüdrətli ordumuz var. Dövlətimizlə, ordumuzla, rəhbərimizlə fəxr edirik, böyük qürur hissi keçiririk.

Avtomobil təqdim olunan Elməddin Səmədov deyib: "Mən Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin məzunuyam. Liseyin məzunları Azərbaycanın bütün bölgələrində uğurla xidmət edirlər. İstər təhsil aldığımız, istərsə də xidmət etdiyimiz dövrdə daim qayğı ilə əhatə olunmuşam. Naxçıvan Muxtar Respublikasında xidmət edən zabitlər bunu hər zaman hiss edirlər. Bu gün avtomobillə təmin olunmağım da göstərilən qayğının daha bir ifadəsidir. Azərbaycanın müdafiəsi uğrunda bundan sonra da hər zaman hazırıq".

Şəhid ailəsinə verilmiş mənzil Ordubad şəhərində, Azərbaycan Vətən müharibəsi iştirakçısına verilmiş mənzil isə Babək qəsəbəsində yerləşir. 2 otaqlı mənzillər təmir olunub və lazımı kommunal-məişət şəraiti yaradılıb. Yeni mənzillə təmin olunanlara xalça hədiyyə edilib.

20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi Dövlət Sərhəd Xidmətində yad edilib

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) 20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar keçirilən silsilə tədbirlərdə vətənimizin azadlığı, müstəqilliyi yolunda canlarını qurban vermmiş, xalqımızın qürur mənbəyinə çevrilmiş şəhidlərin əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edilib. DSX-nin mətbuat mərkəzindən bildirilib ki, tədbir-

lərdə çıxış edənler xalqımızın tarixinə Qanlı Yanvar faciəsi kimi daxil olmuş 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri barədə ətraflı məlumat verib, SSRİ rəhbərliyinin göstərişi ilə törədilmiş dəhşətli cinayətin Azərbaycan xalqının müstəqillik uğrunda mübarizə əzmini qıra bilməməsinə, milli azadlıq mübarizəsinə daha da gücləndiyini

qeyd ediblər. Qanlı faciədən dərhal sonra ulu öndər Heydər Əliyevin böyük cəsarət nümayiş etdirərək ailə üzvləri ilə birlikdə Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək bəyanat verməsi, təcavüzə kəskin etiraz bildirməsi, qanlı faciənin təşkilatçılarının dünya ictimaiyyəti qarşısında ittiham etməsi xüsusilə vurğulanıb.

Qanlı Yanvar hadisələri dövlət səviyyəsində əsl siyasi-hüquqi qiymətini yalnız ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışından sonra verilməsi qeyd edilib. Diqqətə çatdırılıb ki, ulu öndər 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsini daim əziz tutaraq onların adlarını əbədləşdirilməsi ilə bağlı bir sıra fərman və sərəncamlar imzalayıb.

Çıxışlarda Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin ölkəmizin azadlığı, suverenliyi uğrunda həlak olanların xatirəsinə böyük ehtiram göstərdiyi, şəhidlərin ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və onlara dövlət qayğısının daha da artırılması məqsədilə mühüm qərarlar qəbul etməsi barədə ətraflı məlumat verilib.

Tədbirlərdə 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş sənədli filmlər nümayiş etdirilib. Həmçinin şəxsi heyət xüsusi hazırlanmış sərgilərlə tanış olub.

"Azərbaycan"

QANLI YANVAR - 29 İL

Fərizələr...

*Ya Rəb bəlayi-eşq ilə qıl aşına məni!
Bir dəm bəlayi-eşqdən etmə cüda məni!*

“Yəqin ki, məndən əvvəl də, sonra da, bəlkə elə mənimlə eyni gündə başqa Fərizələr də doğulmuşdu. Fərizələr... Onlardan biri də mənəm... Düşünürəm ki, adımın daşdığı özəl xüsusiyyətlər, həyatımdakı bütün anlara sirayət edib, atdığım bütün addımlarda doğruluğu, fədakarlığı, bəşəri sevgini aşılayıb...”

Bir dastan yazılırdı tarixə...

O gün, əbədiyyətə qovuşurdu... Zərərələ çevrilərək qətrə-qətrə xatirələrə, yaddaşlara, qəlblərə hopurdu...

Elə həmin an doğulan körpələr, nəyirtiləri ilə dünyaya gəlişlərini müjdələyirdilər...

Və beləcə, dünya yeni-yeni qəhrəmanlarına qucaq açırdı...

Və həm də bir dastan yazılırdı rixə, “İlham və Fərizə”...

Nağıllardan, əfsanələrdən, divan ədəbiyyatımızdan aşınayıq bu cür eşqlərə...

Onlar bütün bu yazılanları reallığa çevirdilər... Vətənə bağlılığını, sevgiyə əhdin zirvəsi fəth olundu gözəlrimiz önündə...

Canlı şahidlərə çevrildik bu sevginin...

1990-cı ilin Qanlı Yanvarıydı...

O ölmədi...

Tarixdə hər zaman fəxr edəcəyimiz, qürur duyacağımız qəhrəmanlarımız olub...

Son 29 il isə zaman real qəhrəmanlar qoydu ortaya. Bu qəhrəmanlardan biri də Fərizə oldu, Fərizə Allah verdiyivə...

Xalq eşqinə sadıq bu Azərbaycan qızını ölməyə qoymadı, qan yaddaşına yazdı, adını əbədiyaşar etdi...

Yeni doğulan körpələrinin Fərizə adlandırıldı gənc analar...

Bir Fərizə haqq dünyasına qovuşdu, ruhundan saçılan qiğilicmlər isə minlərlə körpənin qəlbinə şöle saçdı...

“Azərbaycan”ın Fərizəsi...

“Azərbaycan” qəzetinin əməkdaşı Fərizə Əhmədova da, həmin Fərizələrdən biridir və adı ilə bağlı qürurverici həyat hekayəsindən danışır...

Deyin ki, o sevginin əfsanəyə çevrilməsindən iki il sonra, 1992-ci ildə Azərbaycanın dilbər güşələrindən biri, Zəngilanda dünyaya göz açdı: “Adımı bibim qızı qoyub. O vaxt çox gənc idi və bu sevgi dastanından təsəvvürə keçərək, məni də Fərizə adlandırmaq istəmişdi. Hələ uşaqlıqdan yadımdadır ki, adımla eşidən hər kəs maraqla qarşılayır, dərhal deyirdilər ki, ha, həmin Fərizə...”

“İstəmədim adı Fərizə olsun...”

Düzdür, anası əvvəlcə körpəsinin Fərizə adlandırılmasını, qızına bu nakam eşq qurbanının adının verilməsini istəmədi, amma...

Anası Rəfiqə xanım: “1990-cı ilin yanvar acısının ürəyimizə vurduğu dağ hələ getməmişdi ki, ermənilər torpaqlarımızı işğal etməyə başladı. Üzümüz heç gülmür, qəm-kədər, hüzn, hər tərəfdən gələn şəhid xəbərləri bəğrimizi parçalayırdı. Fərizənin dünyaya gəlməsi də bu keşməkeşin, qan-qadının yaşandığı bir dövrə düşmüşdü. İstəmədim ki, onun adı Fərizə qoyulsun, qorxurdum ki, birdən adı ilə yanaşı, taleyi də qızımın bəxtinə yazılar...”

Bibisi qızı Yeganə: “18 yaşım var idi. O zamankı gənclərin hər biri İlham və Fərizə sevgisinin təsirində idi. Biz gənclər də öz sevgimizdə İlham kimi cəsur, Fərizə kimi fədakar olmaq istəyirdik. İstəyirdik biz də onlar kimi olaq, sevgimiz dillərdə dastana çevrilsin... Fərizə və İlhamın bu saf sevgisindən çox müəssir olaraq yeni doğulan dayım qızına Fərizə adını qoymaq istədim...”

Anası Rəfiqə xanım: “Nə yaxşı ki, o zaman razılıq etdim... Fərizəm elə adını daşdırdı o Fərizə kimi, saf, sevgi dolu, qürurlu, ailəcanlı, vətəni bir övlad oldu mənə... Ən böyük arzumdur ki, Fərizə xoşbəxt olsun, onu ağ duvaqla, vağzalı sədalara altında gəlin yola salım...”

“Öz İlhamımı tapıb, onu itirməkdən qorxuram...”

Uşaq vaxtlarından Fərizənin bu dünyadan nakam gətirməsi ilə bənarım, hər zaman düşündürdü ki, kaş möcüzə baş verəydi və Fərizə əl saxlayaydı, qiyməyaydı özüne: “Amma zamanla başa düşdüm ki, Fərizə bu həyatdan sadəcə, cismani olaraq kəçüb, o gedibse də, yerində vətəninə, xalqına, milli-mənəvi dəyərlərinə sadıq gənclər yetişib...”

Fərizə deyir ki, məktəbdə yeganə Fərizə adlı qız o olub: “Fərizə deyən kimi hamı tanıyırdı. İndi “Azərbaycan” qəzetinin redaksiyasında da, tək Fərizə mənim və kima desən, tanıyaçaq...”

Fərizə sözünün mənası “mübariz, dözümlü” deməkdir. Fərizə Əhmədova da, iradəli, qarşısına qoyduğu məqsədlərə çatmaq uğrunda heç bir çətinlikdən qaçmayan, ən əsası da humanist bir xanımdır... O, qardaşı olmadığından ailəsinə oğul dəstəyi, dostluqda vəfalı, istiqanlı bir xanımdır...

Heç bir çətinlik onun çəkəndirə bilməz, bu həyatda isə onun bircə nara-

hatlığı var: “Öz İlhamımı tapıb, onu itirməkdən qorxuram...”

Yaşamağa dəyər şeylər üçün ölməyə dəyər...

Deyirlər, bu həyatda yaşamağa dəyər şeylər üçün ölməyə dəyər... Bunlardan biri vətəndir, biri sevgi. Elə Fərizəyə İlham da bu iki müqəddəs amal uğrunda canlarından keçdilər...

Bu gün Şəhidlər xiyabanının ön səfəndə qoşa məzar uyuyur, İlham və Fərizənin məzarı...

Bu gün Fərizəyə İlhamın bəy-gəlin paltarları gülməyən fotolarının vurulmuş olduğu başdaşı, onları ziyarətə gələn, məzarına qərənfillər düzən bütün gənclərin and yeri, eşq səcdəgahıdır...

Və elə bu uğurda ölməyə də dəyər, yaşamağa da...

Canını cananə verməkdir kəmalı aşiqin, Vəməyən can etiraf etmək gerek nəqşanına...

Yasəmə MUSAJEVA, Ağaəli Məmmədov (foto), “Azərbaycan”

Sumqayıtda 20 Yanvar faciəsi ilə bağlı tədbir keçirilib

Ümumxalq hüzn günü ilə əlaqədar Sumqayıt şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində “20 Yanvar - müstəqilliyə gedən yolda şərəf və qəhrəmanlıq tarixidir” adlı “dəyirmi masa” və rəsm sərğisi keçirilib.

Əvvəlcə qonaqlar Heydər Əliyev Mərkəzinin sərgi salonunda Bakı küçələrində azadlıq istəyən geniş xalq kütləsinə qarşı sovet ordusunun törətdiyi misli görünməmiş faciəni əks etdirən rəsm sərğisinə baxış keçirilib. Yeniyetmələrin ifa etdiyi yerli iştirakçılar tərəfindən maraqlı dinlənib.

Daha sonra mərkəzin kafestas zalında davam edən tədbirdə vurğulan ki, həmin hadisədən 29 il keçir. Qeyd edilib ki, keçmiş sovetlər birliyinin hərbi maşınının həmin gün Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi təcavüz insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətdir. Yalnız ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyəti yenidən qayğısından sonra 1990-cı il Qanlı Yanvar faciəsinə hüquqi-siyasi qiymət verilib və terror aktının beynəlxalq aləmdə tanınması istiqamətində mühüm işlər görüldü. Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə Bakı şəhərində şəhidlərin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədi ilə 20 Yanvar dairəsində memorial abid-

də kompleksı ucaldılıb. Hər il xalqımız ıgıd övladlarının fədakarlığını əziz xatirələrini böyük ehtiramla yad edir.

Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Mehman Şükürov, Yeni Azərbaycan Partiyası şəhər təşkilatının sədr müavini Elmar Xəlilov, Gənclər evinin direktoru Pəri Vəliyeva çıxışlarında həmin faciəli günlərdə öz ölkəsinin, xalqının

azadlığını, şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan mərd vətən övladlarının canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucaldıqlarını qeyd ediblər.

Sonda həmin günləri yadadan videoqarx göstərilib. Sonda iştirakçılara “20 Yanvar” adlı məlumat buketləri paylanılıb.

Akif ƏLİYEV, “Azərbaycan”

...Nələr çəkmiş başın sən

Bakının hüsnünün gözəlliyinə, tariximizin daş yaddaşı kimi qədimliyinə, dünənimizlə bu günümüzün qovuşduğu bir məkana heyran qalanlarla yanaşı, onu qan gölündə boğmağa farman verənlər də var imiş, son demə... Nələr çəkmiş başın sən, Bakı?! Daş yaddaşa çevrilib hər dar dalanın, orada yatan min illik tarixin. Ağ günlərin uğrunda mübarizə aparən oğlun, qızın yeri goldikcə yadellilərin hücumlarına sinələrinə sığmırdı! “Qara Yanvar”, “Qanlı şənbe” kimi yaddaşlara yazılan 20 Yanvar gecəsində də bir daha bunun şahidinə çevrildin!

Amma o zülmət, dəhşətli və vəhşətli “Qanlı şənbe” gecəsindən - 19 yanvar 1990-cı il tarixindən çıxmağında xalqımızı ağ günlərinə azadlığına, istiqaliliyyətinə və müstəqilliyinə yenidən qovuşdurdu! Sığın azadlıq uğrunda qanlı savaş meydanına çevrildi. Azadlıq meydanı Vətəni sevməyə darlıq etdi. Aqidin sinəni vətənsəvərlərin özüne, millətləri Odlar diyarında bir ocaq başına yığan, bəğrına basan Bakı!

1990-cı il yanvar ayının əvvəlində, an Bakının üstünü sanki qara bulud almışdı. Həmin ilin qışı özünü daha sət göstərirdi: saxta qılınc kimi kəsir, soyuq illəyə işləyirdi. Bəlkə də Bakı sovetlərinin hakimiyyətə olduğu yetmiş illik tarixdə belə çətin günlərini yaşamamışdı. Şəhərdə hərbiçilər həmişəkindən daha çox, həm də vahiməli görünürdülər. Hələ elə bir ciddi hadisə baş verməyə də, sanki zəlzələdən öncəki kimi, “nisbi sakitlik” - ölümcül əhval-ruhiyyə hökm sürürdü. Amma güclü bir “tufan” və “qasırğa”nın yaxınlaşdığı hiss olunurdu.

Bakının taleyinə yazılan o müdhiş gecədə bakılılar, şəhərin qonaqları, azadlıq asqıları ilə yanaşı, imperiyanın eliqaşlı caniləri ilə üz-üzə qalanların arasında həkimlərimiz də az deyildi. Onların üzünə daha çətin və məsuliyyətli vəzifə düşmüşdü. İndiki Yasamal rayonunda fəaliyyət göstərən köməkçi təcili tibbi yardım stansiyasının o zamanlar baş həkimi işləmiş Mürsəl Həmidov deyir ki, həmin şənbe günü səhiyyə naziri Rəhim Hüseynov Dağlıq

İmperiya cəlladları yaralılara aman vermirdilər, həkimləri gülləbaran edirdilər

Qarabağa könüllü və tapşırıq əsasında gedəcək həkimlərlə görüşüb tövsiyələrini verdi. O, nazirlikdən “Salyanski kazarma”nın (İndiki Müdafiə Nazirliyinin Təlim-Tədris Mərkəzi) hərbi şəhərciyin yaxınlığında yerləşən iş yerinə qayıdıb. Amma o gecəki dəhşət onları Qarabağ səfərinə imkan verməyib. “Salyanski kazarma”da yerləşdirilən xüsusi təyinatlılar müəyyən komanda gözləyirdilər ki, şəhərə çıxınsınlar. Bunun qarşısını almaq üçün də mərkəzin giriş-çixış yollarında tonqallardan maneələr qurulmuşdu.

Gözlənilən “tufan”dan əvvəl və sonra

Həkimlərə, xəstəxanalara məlumat verilməmişdi ki, oradakı hərbi kontingent və ağır texnika şəhərə çıxacaq. Nərimanov prospektində (İndiki H.Cavid prospekti) “Xəzər” kino-teatrının qarşısında hərbi şəhərciyin bir çıxışı var idi. Orada “barrikada” qurular əsasən yeniyetmə və gənclərdən ibarət idi...

Həkimlər, hərbi səfərbərlik elan olunmasa da, xüsusən təcili yardım stansiyaları, o gecə öz peşə borclarını yerinə yetirmək üçün ayaq üstə idi. Mərkəzin yaxınlığındakı beşmərtəbəli yaşayış binalarında yaşayanlar da bu gözlənilən vahimədən xəbərdar idilər. O

zaman orta məktəbin 7-ci sinif şagirdi olan Təranə Əhmədovanın ailəsi də həmin binaların birində yaşayırdı. O, müdhiş gecəni heç zaman unutmayacağıni və uşaq yaddaşında qanlı izlər buraxdığını deyir:

“Xəzər” kinoteatrının yaxınlığında yaralılar var idi. Nərimanov prospektindən Ə.Haqqverdiyev küçəsinə yaxınlaşan təcili yardım irəli gedə bilmirdi, yol blokdaya alınmışdı. Yaralılara kömək etməyə çalışanlar ağılaya-ağılaya, Yasamal istiqamətinə, 5 №-li çörək zavodunun qarşısından üzüyuxarı (o zamanlar Musabəyovun heykəlinin yanına) gedirdilər. Zülmət gecədə güllələrin haradan atıldığı bilinirdi, yalnız dəydiyi yerdə parlayan qiğilicmləri görmək mümkün idi. Kazarmının yaxınlığındakı yaşayış binasının 3-cü, 4-cü mərtəbələrini də güllə yağışına tutmuşdular. Bu zaman gördük ki, “Olimp” tərəfindən ağ rəngli “QAZ-24”markalı “Volqa” üzüyuxarı qalxır. Maşının sürücüsünə nə qədər işarə elədilər ki, gəlməsin. Qaranlıq olduğundan, qarşadakı tankı və hərbiçiləri görmürdü. Qişqırırdı ki, gəlmə! Maşın bir az gəldikdən sonra dayandı. Təkərlərini tankla, BTR-lə vurub partlatdıqdan sonra sürücünü və içərisindəkiləri də avtomatla güllələyib dəşik-dəşik etmişdilər. O gecə Elgün adlı bir həkimin fədakarlığını da eşitdik. Təcili yardım yarımstan-

siyasının həkimi Elgün Hacıyevi deyirəm. Yaşayış binasının tini ilə sürünərək vurulmuş maşındakı yaralılara yaxınlaşmaq onları çıxarmağa kömək etdi. İnanmazdıq ki, yaralı üstünə gedən kəlimə də güllə atırlar. Bundan sonra həmin əraziyə daha bir “Jiqli” gəldi. “QAZ-24” kimi, onu da güllələdilər. Güllə yağışı kimi yağdı. Amma, artıq həmin yaralılar gördükdən sonra heç kim bu güllə yağışından qorxmurdu”. O günlər Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən 15 təcili yardım stansiyasının hər biri hərbi rejimə keçmişdi. Ona görə 20 Yanvar şəhidlərinin arasında həkimlərimizin də az olmaması təsadüfi deyildi. Bakının Qala kəndi yaxınlığında, Zabrıtdakı hərbi aereporta yaxın ərazidə, Qaradağ rayonunda, Biləcəri qəsəbəsində və s. yerlərdəki təcili yardım stansiyalarında hər cür şərət yaradılmışdı. Təbii ki, bütün bu stansiyalarda o zaman əlaqə ancaq hava telefonları vasitəsi ilə saxlanırdı.

Gecə saat on ikinin yarsında xəbər gəlir ki...

Mərkəndəki təcili yardım stansiyasının həkimi Aleksandr Mərxəvkə çağırışa gedən zaman yolda güllələnmişdi. O, Türkan-Mərdəkan yolunun kəsişməsində güllədən yaralanmış bir nəfərə

yardım göstərməyə gedirmiş. Yaralılara çatdırmaq istədiyi “sistem” şüşəsi həkimin əlinə qalmışdı...

Artıq həmin saatdan məlum olmuşdu ki, “düşündən-dırmağınadək silahlanmış sovet ordusu öz ölkəsinin vətəndaşlarının üstünə amansızcasına yeridilir. Bundan sonra təcili və təxirəsalınmaz tədbirlər görülməli idi. Gecə saat 24-də “Salyanski kazarma”dan havaya atılan işıqsaçan güllələr artıq xəbərdarlıq idi. Bütün bunlar o gecə Bakı əhalisini yalnız çəş-baş salmamışdı, eyni zamanda, stresslər, həyəcan və qorxular da insanlara təcili tibbi yardım göstərməyə məcbur edirdi.

“...balkonda vurublar, blokda yarananan var”

Həkimlər ilk növbədə yaralılara özlərini qatdırmalı, yardım göstərərək, yaxınlıqdakı xəstəxanalara yerləşdirməli idilər. Amma necə? Yox yox idi?! Hər yan blokdaya alınmışdı. O zaman Bakı Şəhər Təcili Yardım Stansiyasının baş həkimi Sabir Adnəyevin heyəcanlı səsi həkim briqadalarını hərbi qayda-qanuna köləmişdi. Hava telefonundan eşidirdi ki, “...təcili filan yerə gedin, balkonda vurublar, blokda yarananan var, həkimlərimizi də qoruyun”.

Yasamal rayonu ərazisində, Milli Musiqi Gimnaziyasının qarşısındakı bağın iki addımlığına hərbi idman oyunları meydançasında da yaralılar var idi. Həkim briqadalarından biri təcili həmin istiqamətə tələsirdi. Sürücü maşının üstünə sayrışan işıqlarını yandırmasa da, onları atəşə tutmuşdular. İnanılmaz idi ki, təcili yardım işarəsini verən maşına da güllə atılsın. Xəzər Təcili Xəstəxanasının yanından keçən təcili yardım maşınının qapısından qiğilicmlər töküləndə də həkim və sürücü inamamışdı ki, onları atəşə tutublar. Maşına 18 güllə dəymiş, sürücü isə ağır yaralanmışdı. O gecə təcili yardım maşınlarından biri də İndiki Dövlət Gömrük Komitəsi binasının arxasındakı yaşayış binalarından birinə çağırışa gedəndə güllə yağışına tutulmuşdu. Həkim yarılyası tibbi yardım göstərmək üçün binaya daxil olanda sürücü həyətə maşına gözleymişdi. Əlavə olaraq hərbiçilər yaxınlaşmış onları tərk etmək əmrini verəndə sürücü həkim və xəstə gözlemləyini bildirdi. Bu cavabdan qəzəblənən hərbiçilər maşını verməmişdilər güllənin qabaqına.

Alı Mustafayev də təcili yardımdan yardım ummuşdu

...Yanvarın 20-də səhər saat 7-8 rədələrində bir qara “Volqa” Yasamal rayonundakı təcili yardım stansiyasının qarşısında dayanı. Maşından düşən tələjümlü Alı Mustafayev o daqiqə tanıyırdı. O, çox yorğun görünürdü. Bütün gecəni yatmamışdı. Bakının dar küçələrində belə daldalanan insanların hədəfə alınmasını çəkmək, yadda salınması yaratmaq üçün düz, bircəşə ölmün üstünə gedirdi. Bu yol qısa deyildi. Sən demə, 20 Yanvardan başlayan yolun o qədimə Qarabağ və qanlı 20 noyabr hadisələri var imiş. Qara Yanvardan salamat çıxan Alı Mustafayev Qarabağa qartal qanadlarında səfəri var imiş tale yazısındadır. Alı Mustafayev təcili yardımla hadisə yerlərinə getmək və çəkilmiş aparmaq istəyini bildirir. O, təcili yardım maşını ilə bütün hadisə yerlərini operatorla videolentə almışdı. Bu da təcili yardım maşınlarının o gecə göstərdiyi xidmətlərin başqa bir forması idi...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, Fərman BAĞIROV (foto), “Azərbaycan”

QANLI YANVAR - 29 İL

"Səs-küyü eşidib evdən elə öynimdəki nazik geyimdə çıxmışdım. Gedib gördüm ki, yaralıdır, güllə ilə vurublar. Onu xəstəxanaya birtəhər çatdırdıq. Əməliyyat masasına uzatdılar. Mən də dayanmışdım başının üstündə, əllərimi möhkəm sıxmışdım... Ya-vaş səsle dedi ki, pencyayimi götür, geyin, soyuq olar sənə. Son sözü bu oldu: Soyuc olar sənə..."

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə həyatı dəyişən müsahibimiz Şövkət Xanməmmədova gözündən aramsız yaşlar axa-axa o dəhşətli günlə bağlı acı xatirələrini danışır. Həyatda bəzi anların insanın gələcəyini müəyyən etdiyini deyən Şövkət xanım bu ağrının ömrü boyu onunla birgə yaşadığını, qaldıqca da hər il təzə imiş kimi incitdiyini deyir...

Həyat yoluna ani nəzər salan gözü yaşlı, səsi titrək, hər dəfə "O" deyəndə boğazında qəhər duyulənən bu qadın o günü 68 illik həyat təqviminin ən ağır vərəqi kimi qiymətləndirir. Ondan sonra həyatında çox itkilər yaşayıb, amma onun itkisi... Va həyatının da ikinci mərhələsi məhz o tarixdən başlayır.

XX əsr tarixinə bəşəriyyətə qarşı ən amansız və dəhşətli cinayətlərdən biri kimi düşmüş 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələrinin 29-cu ildönümü arafəsindəyik. Xalqımızı qəhərlənən və faciə ilə bağlı o gündün şahidi, şəhid Cəbrayıl Xanməmmədovun həyat yoldaşı Şövkət xanım danışıq...

Səssiz sevgi

- Yeni Suraxanıda qonşuluqda qalırıq. Həmişə qızlarla həyatda otururuq. O gəlib küçəmədən keçərdi. Qızlar da hə-

Gələndən-gedəndən soruşdum ki, bəs, Ramiz hani? Heç kim cavab vermirdi. Əmim oğlu gəldi. Maşının açarını istədi. Soruşdum ki, hara gedirsən? Alınmadan öpdü ki, sən gəlmə. Amma razı olmadım və onunla bir getdim. Gedib gördüm Ramizi ürayinin aşağısından vurublar...

Yarasından çoxlu qan gəldirdi. Maşına mindirib, Sabunçu xəstəxanasına apardıq.

Yaralı rus zabiti xilas etdik

- Başını qoymuşdum dizlərime, möhkəm qucaqlamışdım. Hələ hələ özümdə idi. Xəstəxanaya gedən yolda yaralı bir rus zabiti çıxdı qarşımıza. Meyitlərin arasında atıb getmişdilər, amma yaşayırdı. Rahimimiz gəldi, onu da maşına mindirdik. Ele çatmağa az qalmışdı ki, uzaqdan bir tank çıxdı qarşımıza. Üstümüzə sürməyə başladı. Yoldaşım yavaş səsle dedi

Məndən atalarını istədilər...

Səhər saat 6 idi evə çatanda. İçəri gərənde uşaqların hamısı yuxudan oyanıb bizi gözləyirdi. Qohum-qonşu da bizə yığılmışdı. Qapıdan içəri gərənde uşaqlar qabağıma qaçdı ki, ata indi axsaq gəzəcək, he, ana? Güllə ayağımdan dəyib, he? Heç nə olmayacaq ona, he? Başladım ağlamağa. Balaca oğlum qayıtdı ki, ana, ata yoxdu daha? Heç nə demədim, bağırma basıb hönkürdüm.

Yoldaşımı Yeni Sabunçu qəbiristanlığında dəfn etdik. Yarası çox qanayırdı deyə, üç dəfə kafənəni dəyişməli olduq. Axırda yarasına xəmir qoyub basdırdıq. Sonra gəlib dedilər ki, meyiti çıxarıb verin, Şəhidlər xiyabanında basdırıq. Razı olmadım. Ancaq şəklini verməmişəm, orda vurublar.

20 Yanvar faciəsinin 20 illiyi zamanı yaxın dostu mənə onunla bağlı çox şeyləri danışdı. Mən onun həmin gün qəhrəmanlıq etdiyini bilmirdim. Çox adamı xilas edib, evinə aparıb. İndi ona görə Sabunçuda çox insan onu qəhrəman kimi tanıyır. Dostunun danışıqlarından sonra mən bildim ki, onu tanımamışam. Necə gözəl insan olub. Nə qədər xeyirli əməllər görüb. Ancaq heç birindən məlumatım olmayıb.

Onun ruhundan, xalqın ona verdiyi qiymətdən güc aldım

- 50 yaşımın ilin dekabrın 23-də tamam olmuşdu. Ailə başçısı, ata olaraq çox yaxşı idi. Bizə hər şərət yaratmışdı. Çox qısqanc idi. Dörd övladımız var. Yoldaşım rəhmətə gedəndə böyüyün 13, balacanın isə 6 yaş var idi. Böyük oğlumuzun hüquqşünas, qızların həkim, balaca oğlanın isə rəssam olmasını istəyirdi. Ən böyük arzusu isə oğul toyu görmək idi. Çox xeyallər qururdu. Deyirdim ki, Ramiz, hələ uşaqlar balacadır, indidən nə xəyal edirsən? Deyirdi ki, nolsun. Arzusu ürayinə də getdi... O öləndən sonra çox şeyimi itirdim. Ancaq onun ruhundan, xalqın ona verdiyi qiymətdən güc aldım.

Həmin yaşadığım stressdən dolayı astma və ürəkəğrısı tapdım. Aylarla xəstəxanada yatdım. Anam uşaqlarına baxırdı. 1990-cı ilin oktyabr ayında anam mənim dərdimə dözməyib ötdü. 1993-cü ildə isə qayınanam dünyasını dəyişdi. Tam tek qaldım.

Heydər Əliyev qulağıma pıçıldadı ki...

- 20 Yanvar faciəsinin 10 illiyi ilə bağlı ulu öndər Heydər Əliyevin iştirakı ilə Respublika sarayında tədbir keçirilmişdi. Çıxışı olaraq Suraxanı rayonundan mənim adıma qeyd etdilər.

Çıxışında Şəhidlər xiyabanındakı məşələ toxundum. İndi yadımda qalanları bölüşə bilərəm. Demişdim ki, onun atası bizim şəhidlərin gözlərinin parlıtısında əks olunub. Sönməz məşələ gecə-gündüz onları soyuqdan qoruyur.

Üçüncü çıxış etmişdim. Məndən sonra 15 nəfər də danışdı, sonra ulu öndər çıxış etdi və film nümayiş olundu. Heydər Əliyev çıxışında mənim dediklərimə toxundu. Səvinəndən, həcəyandan gözümədən yaş axırdı. Çox qıvrılmışdım. Tədbir qurtaranda Heydər Əliyev məni soruşdu. Məni gətirdilər ki, budur o xanım.

Çox heyəcənli idim. Mənə xoş sözlər dedi. Mənimlə söhbət edəndə zaman ordan-burdan ulu öndərə məktublar təqdim edirdilər. Qayıtdı mənə dedi ki, "bəs, sən nə istəyirsən de mənə..." Baxdım ona, dedim, çox sağ olun, təşəkkür edirəm, minnətdaram. Həndü məni mane baxdı. Yoldaşım o halda çönlüb mənə baxdı. Gözündəki ümidizlik və son vidanın təsvirini gördüm... Dedi ki, bəs, sənə soyuq olar, götür pencyayimi geyin. Ele son eşitdiyim bu sözlə oldu.

Güllə ürayinin aşağısından girmişdi, arxadan böyük bir deşik açmışdı. Həkimlər mənə dedilər ki, get, o biri binadan qan getir.

Çıxdım bayıra, gördüm tanklar artıq xəstəxananın həyətində daxil olub. Kolluqda gəzləndim. Qoruxdan tir-tir eşirdim. Bırdan pencyayim səs eşitdim: "Xanım, əlinizi verin mənə". Əlimi uzatdım və güllə qaldırıb pencyayim içəri saldılar. Gəldim yoldaşımın yanına. Həkim gəlib alınımdan öpdü və yoldaşımın artıq keçindiyini dedi.

Gecə saat 4 idi. Hönkürə-hönkürə ağlayırdım...

Sevdiyimi, ailəmi, hər şeyimi, dayağımı itirdim...

Şəhidlərimizin ruhu azaddır

- İndi 11 nəvəm var. Onlar balaları ilə şəkillərdə, mənim xatirələrimdə tənab olublar. Balaca nəvəm onun adını daşıyır. Ona da Ramiz deyirik. Babasına bənəzəyir. Hər il dekabrın 23-ü yoldaşımın ad gününü qeyd edirik. Süfrə açırıq, onun üçün də qab dəsti qoyub, stulunu boş saxlayırıq. Yerinə fotosunu qoyuruq. O gün ağlıram. Ele bilirəm ki, o da bizimlədi. Həmişə şəkilləri ilə söhbətlaşırdım. Deyirdim ki, Ramiz, bu gün nəvələrin gəlməsi. Bu gün sən sevdini yeməyi hazırladım. Ramiz, belə iş tutmuşam, səncə, düz etmişəm ya yox? Bu ağır heç vaxt azalmayacaq.

O gün Şövkət xanım kimi başsız qalan çox qadınlarımız var. Onunla eyni ağrını artıq 29 ildir ürayinin başında özüylə birgə yaşadan analarımız, bacılarımız gözü yaşlı qalıb. Tek arzuları isə o gün yenə olmasın, ölkəmizdə bərqərar olunub və sabitlik pozulmasın. Mühərribə bitsin, işğal altında olan torpaqlarımız geri qaytısın və bütün məcburi köçkünlər öz doğma yurdlarına qaytısın.

Farizə ƏHMƏDOVA, Ağəli MƏMMƏDOV (foto), "Azərbaycan"

Vətənimizin tarixində elə mühüm hadisə yoxdur ki, Lənkəran torpağında doğulub boya-başa çatan mürd, cösür oğulların orada iştirakı olmasın. Bu torpağın vətənpərvər oğulları 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələrində də əsl hünər nümunəsi göstərmişlər.

Onlar Bakıya soxulmuş qırmızı imperiyanın qoşunu qarşısından qaçmamış, sığınlarını yurda siper etmişlər. Həmin günlərin hadisələri hər birimizin yaddaşında həmişə kədərli, həm də fəxr edilesi notlar kimi bu gün də səslənir və heç vaxt unudulmayacaqdır.

1990-cı ilin yanvar günlərində arxalandığımız, xilaslar sandığımız sovet ordusu paytaxtımızı gülləbaran etmiş, günahsız uşaqları, qocaları, cavanları vəhşicəsinə qətlə yetirmişdi. Ağır tanklar

Qanlı yazılan tarix

şəhərin müxtəlif yerlərində yerləşən insanlar, müliki məşinləri tırılları altına salaraq əzmışdi. Silahlı ordunun əsgərləri evlərin evyanından bu vəhşiliyi seyr edən şəhər sakinlərinə atəş açmaqdan belə çəkinməmişdi.

20 Yanvar hadisəsi zamanı Lənkərandan 5 nəfər gənc - Mircamal Əbülfətov, Telman Bağırov, Asif Əsədullayev, Əflatun Kazımov və Azad Mirzəyev də qəhrəmancasına həlak oldu.

Lakin qırmızı ordunun dəstələri Bakıda etdikləri vəhşilikdən usanmadılar. Onlar yanvar ayının 25-də Neftçalada bir nəfəri qətlə yetirdikdən sonra Lənkərana gəldilər. Azadlıq hərəkatı üzvlərinin bir hissəsinin rayon ərazisindəki Haftoni məşində daldalandıqları barədə məlumatlı olan silahlılar tankları, vertolyotlar vasitəsilə həyata hücum çəkildilər. Onlar Lənkəran rayonunun Sakınları Vəqif Məmmədov, Salim Baxşıyev, Şahin Məmmədov,

Rahim Məmmədov və Rövşən Bədəlova güllələdilər. Sonrakı mərhələdə imperiya qoşunlarının silahlıları 16 nəfər lənkəranlı gənci Rusiyanın Ulyanovsk şəhərinə, 30 nəfəri isə Bakı yaxınlığındakı Şüvəlan qəsəbəsinə apararaq 30 gün həbsxanada saxladılar. Bir nəfər həmyerlimizi - Təriyel Abdullayevi isə vertolyotda mətille boğaraq vəhşicəsinə qətlə yetirdilər. Digər azadlıq mücahidləri də çoxlu teziq və işğəncələrə məruz qalmışdılar.

Bəli, bunlar ən yeni tariximizin qanlı və eyni zamanda şanlı səhifəsidir. Azadlıq yolunda qanımdan və canından keçən şəhidlərin xatirəsi xalqımızın yaddaşında daim yaşayır. Onların adlarının əbədləşdirilməsi, ailələrinin sosial həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması üçün həyata keçirilən tədbirlər buna əyani misaldır. Bu günlər ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Lənkərandan da 20 Yanvar şəhidlərinin adını daşıyan küçələr, parklar, xiya-

banlar, məktəblər, müalicə ocaqları, uşaq bağçaları var. Şəhərin mərkəzində 20 Yanvar şəhidlərinin xatirə kompleksini qurmuşdular.

Xalqımız bu hadisəni qəlbində yaşadır, onun mahiyyətini yeni nəsle çatdırmağa çalışır. Bu məqsədlə Lənkərandan da silsilə anım tədbirləri keçirilməkdədir. Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin tədbirlər planına müvafiq olaraq rayonun ümumtəhsil müəssisələrində, Lənkəran Dövlət Universitetində, humanitar və tibb kolleclərində faciəyə həsr edilmiş xüsusi dərslər keçirilir, 20 Yanvar hadisələrinin zamanı şəhid olanları ailələrinə humanitar yardımlar edilir.

Bu gün isə şəhərdəki Şəhidlər xiyabanında ümumxalq ziyarəti təşkil edilmiş, şəhidlərin məzarları üzərinə güclü dəstələri düzülərək xatirələri ehtiramla yad olunur.

Ağədin BABAYEV, Lənkəran

Son vida

mişə deyirdi ki, bu oğlan hansımızsa sevir. Plan qurduq. Hər gün birimiz gəlirdik. Növbə mənə çatdı. Mən gizlənen gün küçədən dönd-berə dəfə keçdi. Narahət qalmışdım ki, bu qız hara yoxsa çıxdı? Onda 22 yaşım var idi, evlənmək bərədə heç düşünmürdüm də. Qızlar da mənə deyirdi ki, ağılin yoxdur. Bu cür oğlana şans vermirsən.

Texniki Universitetdə (o vaxtkı Politeknik Institutu) oxuyurdum. Həmişə gəlib institutun qarşısında dururdum. Mənə sevdini də demirdi. Avtobusa kimi uzaqdan ötürüb sonra gəldirdi. Məzün olduqdan sonra emalatxanada işə düzəlmişdim. Bir gün işdən evə gedəndə arxamca düşdü və bir kəlmə dedi ki, elçilərimi göndərirəm. Əgər verməsələr, qaçırıcaq sənə. O vaxt da bəkillər arasında qaçırmaq söhbəti yox idi. Belə şey olsaydı qan düşərdi. Mənim də qarışdığım, əmim oğlanların deliqlanlı yaşında idilər. Gəldim evə, böyük bacıma dedim ki, bəs, belə bir məşələ var, anama deyərsən razı olar. Qayıtdı ki, "Şövkət, sən onu sevirsən?" Dedim, fərq etməz, mən qohum-əqrəbəməzi düşünürəm. Verməsəniz, qaçırıcaq mənə. Nə isə, elçi gəldilər, nişanlandıq. Bir il nişanlı qaldıq, söhbətlaşdıq, bir-birimizi tanıdıq. 12 yaş məndən böyük idi.

24 yaşımızda ailə qurduq. Arzusu idi ki, Səadət sarayında nikahımız olsun. Ora gedəndə çox qəribə bir hadisə ilə qarşılaşdıq. Hansı küçəyə döndürükdü, qarşımıza tabut çıxdı. Urəyime qara xal düşdü. Dedim, gəl, qayıdaq. Etiraz etdi ki, elə şeyə inanma. Heç nə olmaz. O önlər də ömrünü bizə başlaslayıb.

Evləndik və onda elə xüsusiyyətlər gördüm ki, heçqətən sevdim, öyrəşdim. Əsl adı Cəbrayıl idi. El arasında isə hamı ona Ramiz deyirdi. Ele mən də. Qaynım danışırdı ki, o, Ramiz adını qoymaq istəyib, amma qayınatam Cəbrayıl adını qoyub. Sonra da qaynım elə öz dediyində durub və hər yerdə onu Ramiz kimi çağırırdılar. Evləndikdən sonra Həvəsdandan ev aldım...

Evimizin olan küçəyə indi yoldaşımın adını verilib.

Və o gün...

- O gün Suraxanıya, qayınanama baş çəkməyə gəlmişdik. Gecə saat 11 rədələri olardı. Bayırda səs-küy idi. Adamlar da Yeni Suraxanı, aeroport yolunda toplaşmışdı. O gün xalq yumruq kimi idi. Xalqımızın birliyinin şahidi olduq. Xalq canından keçməyə hazır idi. Yalın əllə tankların qabağında siper olmuşdular. Axı, heç kimin ağlına gəlməzdi ki, sovet ordusu belə qan tökər...

Yoldaşım dedi ki, camaatı qıracaqlar, gedim başa salım, dağılışınsınlar. Uşaqlar da yatmışdı. Otağın işığını yandırdı, onlara baxdı. Qapıdan çıxanda bir də geri döndü, işığı yandırıb hamısının üzündən öpdü. Qayıtdım ki, bəsdə de, Ramiz, ele bil harasa gedirsən. Dedi ki, onu bilmək olmaz. Pencyayini geyinib qapıdan çıxdı.

Yuxulamışdım. Gecə idi, oyandım ki, bəs, evin qabağında səs-küyüdü. Eyvana çıxdım. Gördüm, küçədən tanklar keçir. Yanlarında da əlillilahlılar. Başladılar atmağa. Aşağı ayılmışsəydim, güllə mənə dəyəcəkdi. Boynumu arxadan sıyırb keçdi. Dərimi yandırmışdı. Nə qədər müddət o yara mənə icətdi. Əynimə bir şey geyinmədən ele üstümdəki paltarla dəli kimi özümü tulladım bayıra.

29 ilin acısı

1990-cı ilin 20 yanvarı. Bu gün hər bir azərbaycanlının yaddaşında əbədiyyətə qədər gedən unudulmayan gündür. Xoş günlərdə, kədərli çağlarda da ilk xatırlanan zaman 29 şəhidlərin olur. Üstündən 29 il keçməsinə baxmayaraq, yəndə həmin anlar olduğu kimi xatırlanır. Çünki həmin gündən hamıya bir vətəndaş payı düşür.

Respublika miqyasında bir hadisə baş verirdikdə, öncə adam burada, ilk növbədə, hansı ərazidən olan insanları iştirakı ilə maraqlanır. Qanlı Yanvar gecəsi rayona xəbər verildikə ki, onlarla insan şəhid olub, hərə öz çəvrəsinə araşdırmağa başladı. O zamanlar heç kəs bilmirdi ki, onlar şəhid vermişdilər, şəhidliyi qazanmışdılar.

20 Yanvar şəhidlərinin döndü qubalıdır. Onların hamısı demək olar ki, eyni dövrün adamları idilər. Dünyada yeni arzuların beşiyi idi onların qəlbə.

Əsgəri xidməti Əfqanıstanda keçirmişdi Elçin Süyyəddin oğlu Qeybullayev. 1968-ci il təvəllüdü Elçin orta məktəbdən sonra Xaçmaz Texniki Peşə Məktəbini bitirmişdi. Ürayi daima Quba ilə çirpən Elçin Bakıdakı 20 nömrəli ixtisaslaşdırılmış tikinti idarəsində işləyirdi. Kadrılar idarəsi ona ev növbəsinə duracağıni soruşanda yox demişdi. "Kim is-

teyr qoy növbəyə də dursun. Mən biriki ilə çıxıb gedəcəyəm Qubaya. Mən cənnət-məkanda yaşamaq istəyirəm".

O, 20 Yanvar gecəsi təmirli məşğul olduqları 2 nömrəli tibb məktəbindən qayırmış. İki nəfər olublar. Yolda əllərində silah olan əsgərlərlə rastlaşdılar. Əsgərlər onlara tərəf atəş açırdılar. Güllələrdən biri onu haqlayır. Onu səki kənarında, başını müqəddəs saydığı torpağa qoyub gözələrinin yummuş halda tapırlar.

Əfqanıstanın od-alovunun içindən qurtulan Elçin özününkülərinin (əsgərlərin) gülləsindən qurtula bilmədi. Özü-nün istədiyini kimi cənnət Qubada istəyinə qovuşdu.

Rəqib Məmməd oğlu Hüseyinovu Qubada hamı tanıyırdı. Şəkkiz övlad böyütmüşdü. Mehriban, qəlibi təmiz, hamı ilə ünsiyyət qura bilən idi. Həmin gün Bakıya yenəcə gəlmişdi. Taksı maşınında gətirdiyi yerdə güllə yağışına tuş gəldi, dünyasını dəyişdi. Mirzə Rzabala oğlu Qaniyevin soykoku Yerfidəndi. Ailələri Bakıda Yasamal rayonunda yaşayırdı. 1958-ci ildə anadan olmuşdu. Su idarəsində çilingər işləyirdi.

Evləri Salyan kazarmasının yanında idi. Gec evlənməmişdi. Həyat yoldaşı Qubanın qızı kəndindən idi. İlk və yeganə övladı Şövqiyyə 4 ay idi ki, dünyaya gəlmişdi. Həmin gecə işdən evə qayırdı. Güllüşündən doymadığı Şövqiyyəsini əzizləməyə tələsirdi. Atəş səsinə eşidib bir taksiyə gəlməmiş. Evlərinə yaxınlaşanda maşını vurublar. İçəridə olanların hamısını çıxarıb döyüb, sonra güllələyiblər.

Mirzə ölmək istəməzdi. Yaraları ölümcül olsa da, düz bir ay Əzrailə can vermədi. Yaşamaq istəyirdi. İş yerini evlərinin arası 5 deqəliqlik yol idi. Fəqət bu qışa yol Mirzənin evə deyil, müqəddəs şəhidlik zirvəsinə apardı.

Müzəffər Qəzənfər oğlu Həsənov da 1939-cu ildə Yeri kəndində doğulmuşdu. 4 uşaq atası idi. Bir müddət əvvəl Bakıya köçmüşdü. Süürü işləyirdi.

Ölümündə qəribəlikləri varmış. Müzəffər iki dəfə ölüb, iki dəfə dəfn edilmiş. Qanlı Yanvar gecəsi oğlu Zahid evdə tapmayıb soruşma Salyan kazarmasının qarşısına çıxıb (əslində Zahid qonşuda olub).

Bir qədər sonra evə qayıdan Zahid atasının onu axtarmağa gətirdiyini eşidən kimi bayıra çıxıb. Bütün gecəni atasını axtaran Zahid səhəri yaxın kollarından dibindən atasının pencyayini tapır. Pencyayın qoltuq cibində atasının pasportunu gören Zahid etrafı axtarır. Kişinin meyiti tapılır ki, təsəvvür. Pencyə tapılan yerdən bir qədər aralıda bir meyit görünür. Görülür ki, həmin meyitin qolçığı əzilib, tanınmaz hala salınıb. Təsəlli üçün onu yığıb aparırlar məscidə. Sonra onu atası ilə Zahid meyiti aparıb Şəhidlər xiyabanında dəfn etdir. Üstünə atasının ad-familiyası yazılıb vurulur. Yanvarın 22-də oğul atasına üç mərasimə də keçirir.

Ancaq səhəri gün Müzəffərin sağ olduğu xəbəri yayılır. Hamı xəstəxanaya axışır. Görülür ki, Müzəffər doğrudan da sağdır. Üz-gözündə həyat əlamətləri az olan Müzəffər birəcə bunları deyə bilib:

- Məni tankla sıxdılar divara, üç-dörd əsgər əllərindəki "dubinka" ilə başıma vurmağa başladı. Sonra bir zabit mənə onların əlindən güclə alıb xəstəxanaya göndərdi. Zabitin saqları qara idi. Danışığından ukraynalıya oxşayırdı.

Bundan sonra Müzəffər kişi bir həftə yaşadı. Yanvarın 29-da onu Şəhidlər xiyabanında dəfn etdilər. Əvvəlki dəfn olunan qəbrin üstündəki lövhə öz sahibini tapdı.

Müzəffərin adıyla dəfn olunanın kimliyi 29 il keçsə də bəlli deyil. Müzəffər Həsənov o qədər halal adam idi ki, öləndə də özündən qabaq başqa birisi üçün əhsan da verildi. Naməlum məzar kimsənə, qoy onun halalı olsun.

Qubanın fəxrli olan bu döndür insan daima hərmətlə yad edilir. Təkcə onlar deyil, bütün şəhidlərimiz doğmadır. Bu gün onlar bizim üçün bərdir; bölgələrə, nəsilərə, şəcərələrə bölünmür. Şəhidlərimiz müqəddəs torpağın - Azərbaycanın övladlarıdır.

Akif ƏLİYEV, "Azərbaycan"

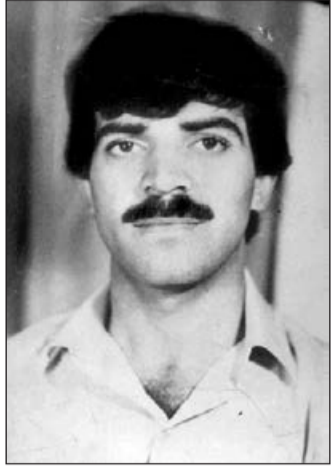

QANLI YANVAR - 29 İL

Xalqın mərd oğulları

1980-ci illərin sonlarında Sovet İttifaqının çöküşü arafəsində Dağlıq Qarabağ Ermənistanına birləşdirmək - Azərbaycan torpaqları hesabına qondarma Dağlıq Qarabağ Respublikası adı ilə ikinci erməni dövləti yaratmaq istəyən erməni separatçılara qarşı xalq hamılıqla ayağa qalxdı.

yanmışdı. Cavad iş yerinə deyib metro ilə evə qayıdırdı. Təxminən gecə saat 12-nin yarısı olardı. İndiki "20 Yanvar" metro stansiyasından (o vaxt "XI Qızıl Ordu" adlanırdı) çıxıb evə gələn "Qızıl ordu"nın əsgərləri camaatı gülləbaran edirdilər. Əhali qacanda yaşlı bir qadın ayaqlar altına yığılır. Cavad çətinliklə də olsa qadını bir-birilərini itələyən insanların ayaqları altından qaldırmaq üçün əşası öyülür. Qadını qaldıraraq-qaldırmaq güllə Cavadın kürsüyündən deyir. Bunu gören qonşu uşağı əvvəlcə evlərinə, sonra bizə qaçıb xəbər gətirir. Onda Firuzə yatmışdı. Qayınanam məni və böyük qızımı evdən çölə çıxmağa qoymadı. Özü qonşularla birlikdə səhərcəcan xəstəxanalarda Cavadı axtardı.

Biləcəri tərəfdən şəhərə girən tankların, hərbi maşınların, aramsız güllə səsinin, adamların hay-harayından, təcili yardım maşınlarının uğultusundan vəhime içində idik. Bilmirdik nə edək... Səhər açıldıqdan sonra öyrəndik ki, Cavad Musa Nağıyev adına Təcili Yardım Xəstəxanasındadır. Qayınanama tez ora yollandıq. Onu xəstəxananın üçüncü mərtəbəsindəki yarılların arasında tapdıq, çətinliklə danışırdı... İnana bilmirdik ki, ona atəşi vaxtilə iki il xidmətdə durduğu sovet ordusunun əsgərləri açılar. Həkimlər iki gün çalışsalar da, Cavadı ölümün pəncəsindən qurtara bilmədilər. O, yanvarın 22-də keçirdi...

20 Yanvar faciəsindən bu gün 29 il ötür, "Rus qəsbkarlarının xalqımızın müstəqil dövlətçilik tarixinə vurduğu yaralar, ermənilərin yerini isti etmək üçün yeritdiyi işğalçılıq və vandalizm siyasəti heç zaman və heç vaxt yaddan çıxmıyacaq. Tarixən təkrarlanan bu faciələr bizlərə döndərsə dərs oldu. Azərbaycan xalqı sarsılmadı, gördüyümüz xəyanətlər bizləri daha ciddi şəkildə düşünməyə sövq etmədi, birliyimizi və həmrəyliyimizi möhkəmlətdi.

1937-ci ildən 59 il keçəndən sonra ismayılzadələr ocağının daha bir varisi - Müşfiqin, adını və əqidəsini mərdliklə yaşatdığı istiqlal şairi Əhməd Cavadın yolu ilə əbədiyyətə qovuşdu. Yazıçı Rafiq Səməndər şəhidlər haqqında kitabında şair qəlbli bu gənc barədə yazır: "Bəli, Cavad, sən də öz dövrünün bir Müşfiqisən. Sən də bir Müşfiq ömrü yaşamısan. Sən də bir Müşfiq əcaillə ölmüsen".

Cavad Qəmlinin bir misrası var: "Mən də öz dövrümün bir Müşfiqiyəm". Düzdür, biz bu yolda Cavad xandan başlamış Cavad qəmlilərə kimi yüzlərlə, minlərlə şəhid vermişdik. Buna baxmayaraq, fəxr etməyə və qürur duymağa dəyər ki, şəhidlərin qanını yerdə qoymayan, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və milli müstəqilliyini göç bəbəyi kimi qorumağa hazır olan qəhrəman oğul və qızlarımız böyüyür.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Xalqımız 20 Yanvar gününü heç vaxt unutmayacaq. Həmin gün ölkəmizə qarşı edilən təcavüz nəticəsində həlak olanları ümummilli lider Heydər Əliyev xalq qəhrəmanları, millətimizin mərd övladları adlandırmışdır. Onlardan biri də Müşfiq Ağalı oğlu İsayevdir. O, 1968-ci ildə Ağdaş rayonunda ziyalı ailəsində dünyaya göz açmışdı.

Xatirələrdə iz qoydu

1983-cü ildə orta məktəbin 9-cu sinfini bitirib təhsilini Rusiyanın Vladimir şəhərindəki Yeyinti Sənayesi Texnikumunda davam etdirmişdi. Texnikumu bitirəndən sonra sovet ordusunda xidmət etmişdi. Həm texnikumda oxuduğu, həm də orduda xidmət etdiyi illərdə idmana böyük maraq göstərmiş, güləşin sərbəst növü ilə məşğul olub, müxtəlif yarışlardan dəfələrlə qalib kimi ayrılmışdı.

Müşfiq İsayev 1989-cu ildə Azərbaycana qayıdıb işləmək üçün Bakıda qalıb. Həmin dövrdə Bakıda vəziyyət gətikcə çətinləşirdi. Azadlıq meydanında mitinqlər keçirilirdi, xalq haqq-ədələt tələb edirdi. Sovet hökuməti xalqın tələbini yerinə yetirmək əvəzinə o vaxtadək güvəndiyimiz ordunu Bakıya yeritdi. Ordu paytaxtı gülləbaran etdi, ağına-bozuna baxmadan qocaları, cavanları və uşaqları qətlə yetirdi.

1990-cı ilin 19 yanvar gecəsi atılan güllələrin biri də Müşfiqin həyatına son qoydu. Ailənin sonbəbəyi Müşfiq 22 yaşında - doğulduğu gün Ağdaş şəhərində Şəhidlər xiyabanında dəfn olundu. Qədirbilən ağdaşlılar heç vax dəyəri eoləqlərini unutmadılar. Onlar hər il 20 Yanvar tarixində Şəhid Müşfiq İsayevin məzarını ziyarət edir, ehtiramlarını bildirirlər.

1991-ci ildə təhsil aldığı məktəb Müşfiq İsayevin adını daşıyır. Qardaşı Milli Olimpiya Komitəsinin vitse-prezidenti, Avropa və dünya çempionu Xəzər İsayev 10 ildən çoxdur ki, hər tədris ilində əla oxuyan, məktəbin və rayonun ictimai işlərində fərfələyən, idman uğurları olan 40 nəfər şagirdinə "Müşfiq" adına təqaüd verir.

Beləcə, Müşfiq də Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olan bütün Azərbaycan şəhidləri kimi qəlblərdə yaşayır.

Əli SƏLİMOV,
"Azərbaycan"

Övlad vətən sipəridir

Sovet ordusunun 1990-cı il yanvarın 20-si Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi terror aktu insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi bəşər tarixində qara səhifə kimi qalacaqdır. Həmin vaxt dinc əhaliyə görünməmiş vəhşiliklə divan tutulması nəticəsində yüzlərlə günahsız insan qətlə yetirildi. Onların arasında gəncəli Valeri Boqdanov da var idi.

Valeri Boqdanov 1958-ci ildə Gəncədə anadan olmuşdu. 18 nömrəli dəmiryol orta məktəbini, 1985-ci ildə Rostovda Dəmir Yol Neqliyyatı Mühəndisliyi İnstitutunu bitirmişdi. Bir müddət dəmir yol neqliyyatında müxtəlif işlərdə çalışıb Valeri çox çəkmir ki, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinə işə dəvət olunur. O, burada da qısa vaxtda böyük nüfuz qazanır, nümunəvi xidmətə görə ona baş leytenant rütbəsi verilir.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-sinə keçən gecə Bakıda operativ tapşırıqla əməliyyata çıxan Valeri Boqdanov sovet ordusunun törətdiyi qanlı hadisələrin şahidi olur. Bütün gecə yaralılara kömək edir. Yanvarın 20-də səhər tezdən Bakının Tbilisi prospektindəki "Kimya şəhəri" adlanan ərazidən keçəndə maşın atəşə tutulur. Valeri ağır yaralanır. İş yoldaşları onu xəstəxanaya çatdırırlar. Bir neçə saatlıq cə-

rahiyyə əməliyyatı aparılır. Lakin xilas mümkün olmur, doğulub, boya-başa çatdığı Gəncə şəhərində torpağa tapşırılır.

Valeri Boqdanovun sücaəti dövlətimiz tərəfindən yüksək dəyərləndirilir. Ölümündən sonra "Qırmızı ulduz" ordeni ilə təltif olunur, ona "Azərbaycan Respublikasının azadlığı uğrunda fəal mübariz" fəxri adı verilir. Təhsil aldığı məktəbdə ona xatirə guşəsi düzəldilib. Hər il 20 yanvar faciəsinin ildönümü arafəsində şəhər ziyalıları, müharibə veteranları, Valerin iş yoldaşları yaşadığı evə gələrək anası Valentinə Boqdanovaya baş çəkir, məzarını ziyarət edərək üstünə gül dəstələri qoyaraq ona ehtiramlarını bildirirlər.

Anası Valentina Boqdanovaya deyir ki, Valeri Azərbaycanın müstəqilliyi və suverenliyi uğrunda canından keçdi. Bu itki bir ana kimi onu sarıtsa da, oğlunun müqəddəs əməli

uğrunda şəhid olmasından təskinlik tapır. Övlad vətən sipəridir. Bu gün Azərbaycan xalqı digər vətən övladları kimi Valeri ilə də fəxr edir.

Valentina Boqdanova oğlunun ölümündən sonra ona göstərilən dövlət qayğısından danışıb. Dedi ki, şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri onu heç vaxt tərk qoymurlar. Şəhər rəhbərliyi tez-tez ona baş çəkir, ehtiyaclarını ödəyirlər.

Bütün bunlara görə dövlət başçısı İlham Əliyevə minnətdarlıq edən Valentina Boqdanova deyir ki, Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpası şəhidlərimizin qanı bahasına əldə edilmişdir. Şəhid anaları o vaxt tam rahatlıq tapacaqlar ki, işğal olunmuş torpaqlarımız da düşməndən azad olunsun.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şəhid tələbə

nışır. Sahib həkim bu xəbərdən məmnun qalıb.

Elçin orta təhsilini başa vurub 1985-ci ilin yayında sənədlərini N. Nərimanov adına Tibb İnstitutunun Stomatologiya fakültəsinə verir. İmtahandan müvəffəq qiymətlər alaraq tələbə adını qazanır. O vaxt gənc oğlanları ali məktəblərdən də hərbi xidmətə çağırılırdılar. Elçin də 2-ci kursu başa vurduqdan sonra hərbi xidmətə gədir. Əvvəlcə Rusiyanın Volqoqrad vilayətində, sonra bir vaxtlar emisi S.İmanovun Almaniya xidmətdə olduğu hərbi hissədə əsgər borcunu yerinə yetirir. Əsgərlik illəri onu təhsil-dən müəyyən vaxt geri atsa da, xeyri də deyir. Berke-boşa düşür, ağı qaradan, yaxşını yamandan ayırd etmək vərdişlərinə yiyələnir. Başqa millətlərdən olan əsgər yoldaşlarının yanında öz valideynlərinin, doğulub boya-başa çatdığı Azərbaycanın adını ucaltmağa çalışır. Buna görə dəfələrlə komandanlığın təşəkkürməsinə alir.

Elçin əsgərlik borcunu şərəf və ləyaqətlə yerinə yetirib vətənə qayıdır. Yenidən qayğılı tələbəlik illəri başlanır. Xalq Təsərrüfatı İnstitutunda oxuyan qardaşı Fuadla keçmiş Papanin küçəsində kirayənin olurdular. Elçin vaxt tapan kimi tələbə yataqxanasına - tələbə yoldaşlarının yanına gədir, imtahanlara dostları ilə hazırlaşmağa üstünlük verir, maraqlı diskussiyalarda iştirak edirdi. Çox vaxt qardaşı Fuad da ona qoşulurdu. Bu o vaxtlar idi ki, Bakı qaynar qazanı xatırladırdı. Xalq Azadlıq meydanına toplaşır, mitinqlər keçirirdi. Həmin hadisələr vaxtı mitinq iştirakçılarının böyük bir qismini tələbələr təşkil edirdi. Tibb İnstitutunda təhsil alanlar da ictimai-siyasi hərəkatda fəal iştirak edirdilər.

Şəhid Elçin İmanovun qardaşı Hacı Fuad İmanov deyir ki, qış sessiyası idi. Elçin yanvarın 19-da növbəti

imtahandan "əla" qiymət almışdı. Ona görə də kefi yaxşı idi. Lakin baş verən hadisələr, bütün tələbələr kimi, onu da narahət edirdi. Söz-söhbət gəzirdi ki, rus qoşunları şəhərə girəcək. Axsamüstü tələbə gənclər televizorun qarşısında oturub hadisələrin gedişini izləyirdilər. Birdən-birə televizor söndü. Qardaşlar həmin gecə də tələbə dostlarının arasında idilər. Yataqxananın heyətində bir neçə avtobus hazır dayanmışdı. Tələbələr yalın əllə zirehli tankların qarşısına çıxarılmaları üçün müəyyən hazırlıqları görmüşdü. Həyətə düşən tələbələr avtobuslara oturmaq komandası verildi. Keçmiş Çapayevlə L.Şmidt küçələrinin kəsişməsində avtobusdan düşən tələbələr silahlı ordu tərəfindən atəşə tutuldular. Gecənin bağırması ilə keçən güllələrdən biri də Elçin İmanova tuş gəldi. Qardaşı Fuad, tələbə dostları Səlim, Cavid, Əlipaşa Elçini təcili yardım maşını ilə 4 saylı xəstəxanaya çatdırsalar da, həkimlər onu xilas edə bilmədilər. Elçin 20 Yanvar gecəsi aldığı güllə yarasından keçirdi. Gecə vaxtı çətinliklə də olsa, onu Salyana gətirdilər.

Səhəri gün Salyan camaatı yığışaraq şəhid Elçin İmanovu son mənzilə yola saldı. Ailə üzvlərinin, rayon rəhbərliyinin yaxından iştirakı ilə bütün mərasimi keçirdi. Qəbrüstü əbədinin tikintisini emisi - stomatoloq S.İmanov həyata keçirdi. Lakin az bir müddətdən sonra Sahib həkim Gəncədə gələrkən avtomobil qəzasına uğrayaraq həlak oldu. O, Elçin üçün inşa etdirirdiyi günbəzin altında dəfn edildi.

Ulu Tanrı tərəfindən hər kəsə bir ömür payı verilir. Kiminə az, kiminə çox. Fərfə ondadır ki, verilən ömür payını necə yaşamısan, özündən sonra hansı izi qoyub getmişin. Şəhidlərimizin çoxu gənc yaşlarında həyatdan kəci ediblər. Onların ürəklərində bə-

lədikləri neçə-neçə şirin arzuları sona çatmayıb, yarı yolda qalıb. Əksəri heç ailə həyatı da qurmayıb. Elçin İmanov üçün də el ədəli ilə elçi gediləcək, qırmızı xonçalar bəzənəcək, toy olacaqdı. Bütün gənclər kimi, onun da gözəltisi, seçib-sevdiyi qız vardı. Yeni il münasibətilə onu təbrik edib bir dəstə gül də bağışlamışdı. O vaxtdan sevinc, xoşbəxtlik, vüsal rəmzi olan güllər respublikamızda görüncə, təbrikə aparılan, bəlkə də, sonuncu qərənfillər idi. Qanlı Yanvar faciəsindən sonra onların da ünvanı dəyişdi.

Ali təhsilini başa vurdudan sonra ailə həyatı qurmaq, ev-əşik sahibi olmaq, ata-ana borcunu qaytarmaq, işləyib həkim kimi cəmiyyətə xeyir vermək Elçinin ən üvi arzuları idi. Ürəyində bəsləndiyi şirin duyğular namərd gülləsinə tuş gəldi, arzuları yarı yolda qaldı. Ömrünün 22-ci qışında şəhidlik zirvəsinə ucaldı, əbədiyyətə qovuşdu. Lakin illər, qərənələr, əsrlər keçəcək, adları Azərbaycanın müstəqillik tarixi salnaməsinə qızıl hərflərlə yazılan şəhidlərinin xatirəsi gələcək nəsillər tərəfindən də həmişə böyük minnətdarlıq hissi ilə yad ediləcək. Çünki onlar ölümləri ilə ölməzlik qazananda dır. Bu yazını sona yetirəndə şəhidlərə həsr etdiyim şeirlərimdən biri ürəyimdən dilimə süzülüb.

Şəhidlər qayıdacaq yenə bu yurda

*Dağlar duman da, dağlar çən də,
Həm Allah sevinir, həm də ki bəndə.
Dava qurtaranda, üzler güləndə
Şəhidlər qayıdacaq yenə bu yurda.*

*Torpaq rahatlıb nəfəs alanda
Durulur əhval da, durulur qan da.
Arzu cücərəndə ürəkdə, canda
Şəhidlər qayıdacaq yenə bu yurda.*

*Bir oğul evlənsə, bir gəlin köçsə,
Aşiq sinesində sazıyla ötsə,
İğlidər, ərənlər girəndə bəhsə
Şəhidlər qayıdacaq yenə bu yurda.*

*Bir dəli güllüşün uğuntusunda,
Körpə gülüşün qığıltısında,
Elin toy günündə, elin yasında
Şəhidlər qayıdacaq yenə bu yurda.*

*Yanıb hər evdə toy-bayram şamı
Sevinir el-oba, sevinir hamı...
Heftədə bir dəfə - cüma axşamı
Şəhidlər qayıdacaq yenə bu yurda.*

*Yayılsın bu şadam şəhərə, kəndə,
Dedim sözlərimi ürək dinəndə.
Bütün Azərbaycan bütövləşəndə
Şəhidlər qayıdacaq yenə bu yurda.*

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

QANLI YANVAR - 29 İL

Qərənfillər hüzn çiçəklərinə çevrildi

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Bakının qanlı küçələrini dolayıb səhəriş şühidlarımızı dəfn edəndən sonra anladığı ki, yaşamağa məhkumcu. Yaddaşında sortlaşmış və döndən xatirələrdən biri şühidlərin dəfnini günü on minlərlə, yüz minlərlə insanın hönkür-hönkür ağlaması idi. Şühidlər xiyabınadək yollara, qətlə yetirilənlərin qan izlərinə döşənən qərənfillər də lal-dimməz ağlarını küçələrin not dəftərinə ləçəkləri ilə düzürdülər. Xəzərdə Bakıya əli çatmayan gomilər fit verib sanki dərddən bağınırdı.

O gecə sağ qalmaq həqiqətən də əl ağır dərddə idi ki, insan ölməyindən çox yaşamağına hönkürdü, öz dirisi-nə yana-yana ağı deyirdi. Kim ölmün əvəllə çəkədi-yi yerdə vardisa, öldürdü. O gecə biz bəxti gətirməyənlərdən olduq.

Gecə vahiməli, xoflu və səksəkəli olsa da, küçələrdə gecələməkdən, postları gəzməkdən yorulmurduq ki, yatmasaq, ayaq üstə olsaq, şəhərə sovet qoşunları girməyəcək. Əsrlər boyu hamının ürəyində və beynində cücrənən yanğınların eyni zamanda, eyni məqamda qığılcım kimi alışması içimizdəki nisgillən azadlıq həyqətisi kimi idi. Hər kəs ruhunda alışan bu ehtirası sinəsindən qoparıb məşəl kimi başının üstündə tutmaq, irəliləyən atılmaq istəyirdi. Sanki hamımızın bir ruhu, bir döyünən ürəyi vardı. Gecənin qarantılığında qarşıya kim çıxsa, sənə dönmə, yaxın gəlirdi. İnsanlar bir-birinə zəncir kimi bağlanmışdı.

O gecə hamı elə bil ölmüylə bir köynəkdə gəzirdi, əvəllə yallı gedirdi. Dəqiqələr, saatlar gecəni sübhə sarı sürüdükcə insanlar, küçələr, ağaclar, binalar və başına tarixən müsibətlər gələn Bakıda bu ağlaşımaz faciəni birlikdə yaşadılar. O gecə güllələnlərin, yaralananların və itkin düşənlərin sayı-hesabı yox idi.

Amma heç kim qorxmurdu, zülmün köləsinə çevrilmirdi. İnsan ruhuna hakim kəsilmə, onu digərlərindən fərqləndirən əli və müqəddəs bir hissə, duyğu mövcuddur. Bu, uşaq sevgisi deyil, yeniyetmə və gənclərin eşqinə də

bənzəmir. O, Leyli ilə Məcnunun, Tristana ilə İzoldanın, Fərhadla Şirinlərin məhəbbətindən də ucada dayanır. Bu Vətən dediyimiz bir ovuc torpağa, qarşısında diz çökdüyümüz bayrağa, içimizdə ucalda biləcəyimiz müqəddəs Vətən sevgisidir. O qanlı Yanvar gecəsi verdiyimiz şühidlərin ruhu hamımızı bir nəfər kimi birləşirdi. Bayraq, torpaq və vətən sevgisini ovcumuzda, ağlimızda və qəlbimizdə elə dəsidük, elə yaşadık ki, məhürümüylər təsirsiz oldu. Bizi kütləvi qırğına dıksındırmaq, pərən-pərən salmaq istədilər, amma ölümün özü belə iradəmiz, bütövlüyümüz qarşısında aciz qaldı, geri çəkildi.

20 Yanvar şühidlerini torpağa tapşırırdığımız gündən 29 il ötdü. Bizi qorxutmaq, qırmaq, sındırmaq istədilər, alınmadı, əksinə, daha mətin olduq, bərisməzlik nümayiş etdirdik. Dərd içində boğulsaq belə, əzadlığımız uğrunda mübarizədən çəkinmədik. Hər il yanvarın 20-də bu hadisələrin canlı şahidi kimi yuxum erşə çəkilib, xəbərləri oxuyuram, telekanallara baxıram, o müdhiş gecənin vəhşətini təkrar yaşayıram.

20 Yanvar yaddaşlarda günahsız insanların qətlə yetirildiyi gecə kimi qaldı. Bakıya yeridilən sovet ordusu ib-

lis sürüsü, Qorbaçov xallı qatıl titulu qazandı. O gecə haqqın, ədalətin, vicdanın və gələcək Azərbaycan dövlətçiliyinin sınağına çəkildiyi bir gecə idi.

Semavi kitablardan birində deyilir ki, əvvəl söz olub, Tanrı gündüz olsun deyib, gündüz yaranıb, gecə olsun deyib, gecə yaranıb. Yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə güllələnlər yüzlərlə insan, dağım-dağım edilən şəhərlə bərabər, Tanrının ən müqəddəs kəlamı da qətlə yetirilmişdi. Sözle kimsəni kiritmək, kimsə baş verənləri izah etmək olmurdu. Adamların gözlərinə baxırdın, içlərini görürdün.

"Kişilər ağlamaz", - deyiblər, lakin o gün ağlayan kişiləri kimse qınamadı. Çünki o kişilər qorxularından, dərddən, önləri itirmələrindən daha çox özlərinə, sağ qalmaqalarına, önlərin yerinə necə yaşayacaqlarına ağlayırdılar.

Biz bu gün misilsiz faciələrdən qalib çıxaraq güclü dövlətə çevrilən xalq kimi öyünə bilirik. Bu, bizim haqqımızdır. Yadıma o qanlı günlərdə şəhərin yollarına tökülüb aqibatına ağlayan qərənfillər düşür. 20 Yanvar hadisələri zamanı Bakıya ezam olunan tələbə dostum, "Komsomolskaya pravda" qəzetinin müxbiri Volodya Medvedev Bakıda insanların necə bəliyinə, ləyaqətinə heyran qaldığını indi də unutmur: "Üzümzə tüpürə bilirdilər, çörək verməyə bilirdilər. Amma elə böyük faciənin içində insanlar ləyaqətli görünürdülər, diqqətli və qayğıkeş idilər". Moskvağa qayıtdıqdan sonra Puşkin meydanında yene də qərənfillərin satıldığı onun yadında qalmışdı. Am-

ma Bakıda qərənfillər də sanki qətlə yetirildi və bir daha onları hədiyyə kimi bükət bağlayıb satan olmadı. Onlar hüzn çiçəklərinə çevrildilər, sevgililərin əllərinə yox, məzarların sinəsinə qondular...

Moskva Sovet İttifaqının beyni idisə, bütün superdövlətlər Bakını onun ürəyi sayırdılar. Ən ağır illərdə, planet şühidbələrini alovunda boğulanda Sovet İttifaqına dış qıcayan dövlətlər Moskva ilə yanaşı, planlarında Bakının işğalını düşünürdülər. Faşist Almaniyasından tutmuş Yaponiyaya kimi uzaq dövlət də Bakıya soxulmağın yollarını arayırdı. Stalin Bakını əlində saxlamasaydı, Hitler də neftimizi ələ keçirməyəydi, hər ikisi Bakını yerlə-yeksan etməyi xırda detallarına kimi planlaşdırmışdı. Bakı nəhəng bir dövlət neftinə təmin edirdi. Qorbaçovun erməni əsilli məsləhətçiləri dünyanın erməni diasporunun məsləhəti ilə İttifaqın rahat dağıdılması üçün əsas zərbəni Bakıya endirdilər. Məhz bu baxımdan 20 Yanvar tarixə Sovet İttifaqının süqutunun başlanğıcı kimi yazılmalıdır.

20 Yanvar gecəsi heç kim ölmək istəmirdi. Kimsə bizi əfv etmədi, yaşamaqca cəzamız da yüngülləşmədi. Romalıların əlindən zəhər bədəsinə içən Sokratın dedikləri yadıma düşür: "Romalılar! Siz mənə ölməyə, mən isə sizi yaşamağa məhkum edərəm. Bir göydeki allahlar bilir ki, kimin kime kəsdiyini cəza daha ağırdır". Sovet İttifaqının Bakı intiharında həlak olanlar bizi yaşamağa məhkum etdilər. Bizim buxovlanan, qırılan arzularımızın davamını yaşayan müstəqil Azərbaycan gəncliyi bilməlidir ki, xalq içindən parçalananda, qırılarda aciz düşür, düşməndə onu zəif yerindən vurmaq imkanı qazanır. Tarix ibrət almaq üçündür.

Bahadır İMANQULİYEV, Fərman BAĞIROV, Ağaeli MƏMMƏDOV (foto), "Azərbaycan"

Tariximizin şanlı səhifələri arasında "20 Yanvar"ın xüsusi əhəmiyyəti dövlət müstəqilliyinin bərpasından ötən müddət ərzində özünün təsdiqini tapdı. O qanlı, müdhiş gecə yaddaşlara qara hərfərlə yazılacaq, milli azadlıq tariximizin şərəfini uca tutan xalqımız eyni zamanda qürur duydu. Çünki əzmkarlıq, qətiyyət, milli həmrəylik məhz o dəhşətli günlərdə özünün zirvəsinə yüksəldi.

Meydandan uçalan "Azadlıq" hayqırtsı 70 illik ömrü olan imperiyayı diz çökdürdü. Məhz buna görə - xalqın haqq səsinə batırmaq, azadlıq arzusunu gözündə qoymaq, əzmkar, qorxutmaq, meydanlardan uzaqlaşdırmaq üçün 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet qoşun hissələri Bakıya yeridildi. Həmin gecə xalqımıza qarşı xüsusi qəddarlıqla hazırlanmış qəsd planı icra olundu. Bakının küçələrində görünməmiş, yaşanmamış qanlı faciə törədildi. Uşaqlar, qocalar, həmçinin təcili yardım maşınlarında olan həkimlər gülləyə tutuldu.

Düşmənin məkrli niyyəti Azərbaycan xalqının milli azadlığı uğrunda mübarizəsini boğmaq, insanlara mənavi zərbə vurmaq məqsədi daşıyırdı. Lakin düşmən millətimizin gözünü qorxuda bilmədi: xalqın zülmə qarşı əzmkarlığını sarsıtmaq mümkün olmadı. "20 Yanvar" faciəsi - qanlı tarix xalqın yaddaşında dərin iz saldı. Şühidlərimiz hər il sükutla anıldı. Vətənin azadlığı uğrunda qurban gədən insanların əziz xatirəsi böyük ehtiramla yad edildi. Azərbaycan tarixinin bu qanlı səhifəsi ilə bağlı xeyli sayda kitablar da yazıldı...

Bu il də ölkəmizin hər guşəsində fəaliyyət göstərən kitabxanalarda və sərgi salonlarında 20 Yanvar haqqında yazılmış əsərlərin sərgisi açıldı. Burada o dəhşətli günlərdən söz açan "Şühidlər", "20 Yanvar hadisələri", "Səhədlər, mövqelər və şəhərlər", "Qa-

rağ ruzigarları", "Qara Yanvar şühidləri", "Şəhədlər dastanı", "Dünyamızın 20 Yanvar faciəsi", "Qara Yanvar dialoqu", "Qanlı Yanvar", "Vətən çağırır" və digər kitablar nümayiş olunur.

Əli silahsızlar, özü günahsızlar

20 Yanvar şühidlərinin hələ 40 ərəsinədək yazıçı-jurnalist Rəfiq Səməndərin ev-ev, el-el, əl-əl gəzən, hər səhifəsində bir qara dastan yazılmış "Şühidlər" bu mövzuda qələmə alınan kitabların qaranquşu, yeni bir janrın özüllü sayıldı. Bu kitab, əslində, şühid analarının göz yaş, bacı-qardaşların düşməne nifrəti ilə qələmə alınmışdı. "Gənclik" nəşriyyatında buraxılan kitabın "Ön söz"ündə xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadə yazırdı: "...Bu kitab hər şühidin ölümünə deyilən ağıldardan ibarətdir. Bunlar adi yazılar deyil, bədii sözlər bir qədər əfsanələşdirilmiş, qeyri-ədəbişdirilmiş nəğmələrdir. Çünki bu yazıların qəhrəmanları özləri adi olduqları qədər ölümləri də qeyri-adi, ağlasığmazdır. Axi, heç kəsin ağına gələ bilməzdi ki, qəbli Vətən hissi ilə çirpənən, əli silahsız, özü günahsız olan bu atalar, analar, balalar özlünü dost, qardaş kimi qələmə verən bir ordunun əlində qətlə yetirilsin..."

Şühidlərimiz haqqında yazılan hekayətlər həm də gələcək nəsillər üçün ibrət dərsideir. Qoy onlar sadələhv olmasınlar, xeyiri şərddən, qararı ağıdan, dostu düşməndən ayıra bilsinlər. Bilsinlər ki, yaşadıqları qarmaqarışqı diplomatıya, hiylə zəmanəsində hər gün, hər saat ayıq və kəsərlə əmasalar, hadisələrin axırını əvvəldən görə bilməsələr, onların da başına müsibətlər açıqlar, tarix səhəsinə silinə bilələr.

Əzmkarlıq, qürur və ıftixar gününün kitab ömrü

Azərbaycan tarixinin qanlı 20 Yanvar səhifəsi ilə bağlı çoxsaylı nəşrlər var

O qanlı hadisədən ötən müddət ərzində qələmə alınan çoxsaylı nəşrlərin sırası genişlənsə də, bəziləri təbliğat nöqtəyənəzərdən xüsusi əhəmiyyət daşıyır ki, belələrdən biri də Mədəniyyət Nazirliyinin F.Köçəri adına Respublika Uşaq Kitabxanasının Elmi-Metodika şöbəsinin tərtib etdiyi "Tarixin qan yaddaşı"dır. Bu elmi-metodik vəsaitdə, əslində, kitabxanaçı-təbliğatçılarla yanaşı, daha geniş oxucu auditoriyasına 20 Yanvarla bağlı əsaslı mənbələrə istinad olunan faktlar təqdim edilir.

"20 Yanvar: güllələnmis qəzet" in kitablaşan ömrü

Vəsaitin birinci bölməsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 20 Yanvarla bağlı fikirlərindən seçmə ilə başlayır: "Azərbaycan xalqı bu günü heç vaxt yaddan çıxarmayacaq və gələcəkdə də hər il bu gün qeyd olunmalıdır. Azadlıq, müstəqillik uğrunda özlərini qurban verən şühidlərimizin hamısının xatirəsini həmişə qəlbimizdə yaşatmalıyıq. Hesab edirik ki, bugünkü müstəqil, qüdrətli Azərbaycan xalqı ən böyük sər-

Aydın Balayevin "20 Yanvar hadisələri: sənədlər, mövqelər, şəhərlər", Qüdrət Əbdülsəlimzadənin "Nikbin faciə: Qanlı Yanvar düşüncələri", Aliyev Ədalətin "Şəhid ömrü yaşayınlar", Qulu Kəngərli'nin "Qanlı şənbəyə gədən yol: 1990-cı il yanvar ayının xronikası", "O günlərin radio səsləri, şahidli, şühidli gecə", "Qara Yanvar şühidləri", Məzahir Süleymanzadənin "20 yanvar: güllələnmis qəzet", Azərbaycan Milli Kitabxanası tərəfindən buraxılan "Şühidlər: bibliografiya", Niftali Şıxların "Dünyamızın 20 Yanvar faciəsi", Şövkət Xanmammədovun "20-dən 20-yə" povesti, Xəliləddin Xəlilin "Azərbaycan xalqının dünyaya yenidən millət kimi təqdim edən 20 Yanvar" və digər bir-birindən dəyərli kitablar anadill oxuculara yalnız həmin günlərin müsibətlərinin acı göz yaşlarını yaşatmadı, həm də şühidliyin müqəddəsliyini anlatmış oldu. Bunlara yanaşı, 20 Yanvarın əsl həqiqətləri rus və ingilis dillə oxuculara da təqdim edildi.

Tofiq Qəhrəmanovun "Cəlladımız zalım idi" ağı-salmaməsini o günlərin qanlı xronikası da ətləndirməyə olar: "Ulu Zərdüştün hikmətlərinin birində deyilir: "Ey həqiqət, o vaxt ki, sən mənim ürəyimdəsən, demək, xalqın içindəsən". Kitabın "Hərbi təcavüzkarlıq aktı" bölməsində isə "20 Yanvar"ın tələbə, şühid-şair Ülvi Bünyadzadənin andı ilə açılması təsadüfi deyil: "...Əgər vədimə xilaf çıxsam, qoy anamın südü, elimin çöyrəyi mənə haram olsun, Vətən özü görməyim..."

da, əslində iki il idi ki, xalq ayaqüstə öz haqqını və azadlığını tələb edirdi...

Qədirbilənlik və Qələbə əzmi...

Bütün səhələrdə həyata keçirdiyi layihələri, xeyirxahlıq missiyası ilə neinki ölkəmizdə, dünyada diqqət mərkəzində olan, Azərbaycan Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da müharibə veteranlarının, şühid ailələrinin, əillərin problemlərinə böyük qayğı ilə yanaşır. Heydər Əliyev Fondu 20 Yanvar şühidlərinin xatirəsini əbədiləşdirməsi, faciə qurbanlarının ailələrinin problemlərini həlli, sağlamlığının bərpası istiqamətində mühüm işlər görür.

...Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, "Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Təşkilatı"nın sədri Leyla Əliyevanın xalqımızın böyük ehtiramına anır. Bu qədirbilənlik həm də o deməkdir ki, az keçməyəcək, Qarabağda da eyni mətinliklə Qələbə qazanacağıq. Bu qələbəyə həm də Azərbaycanın bugünkü hərtəfəli uğurları, dünyada gündən-günə artan nüfuzu, dövlət başçısı, Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin bütün istiqamətlərdə ölkəmizin inkişafı naminə atdığı qətiyyətli addımlar da zəmanət verir...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

Facie qurbanlarının xatirəsi xarici ölkələrdə anılıb

Ankara

Azərbaycanın Türkiyədəki səfirliyi ilə Ankara Universitetinin hüquq fakültəsi birgə təşkilatçılığı əsasında universitetdə "Azərbaycanın müstəqilliyinə gedən yolda 20 Yanvar faciəsi" mövzusunda konfrans keçirilib. Universitetdə 20 Yanvar hadisələrinin dəhşətlerini əks etdirən fotosərgi təşkil olunub. Əvvəlcə şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Azərbaycan və Türkiyənin dövlət himnləri səsləndirilib.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə sovet ordusunun qoşun birlişmələrinin Bakıda törətdiyi qanlı cinayəti əks etdirən film nümayiş olunub.

Daha sonra Azərbaycanın türkiyədəki səfiri Xəzr İbrahim, Ankara Universitetinin prorektoru Əbdülgadir Gürer, hüquq fakültəsinin dekani Muharrem Özen və digərləri çıxış edərək 20 Yanvar hadisələrində keçmiş SSRİ-də və Azərbaycanda gedən proseslər, xalqımızın azadlıq mübarizəsi haqqında danışılar. Diqqətə çatdırılıb ki, sovet ordusunun Bakıda törətdiyi qanlı cinayət Azərbaycan xalqının mübarizə əzmini qıra bilmədi, əksinə, xalq öz şəhidlərinin qanını yerdə qoymadı və bu mübarizə azadlığın əldə edilməsi ilə nəticələndi.

Sonra konfransın panel hissəsi keçirildi. Maruzə ilə çıxış edən tədqiqatçılar Cavid Abdullazadə və Namiq Musalı 20 Yanvar faciəsinin siyasi və tarixi aspektlərini təhlil ediblər. Türkiyəli tədqiqatçı Raqub Kirazin maruzəsi isə ulu öndər Heydər Əliyev 20 Yanvar hadisələrindən sonra Moskvada kəskin bəyanatla çıxış edərək qanlı aksiyaları pisləməsi, Azərbaycanda hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra bu hadisələrə hüquqi-siyasi qiymət verilməsi üçün gördüyü işlərə həsr olunub. O diqqətə çatdırıb ki, dəhşətli şəxsiyyətin şəhid ailələrinə hərətəfəli qayğı göstərilməsi siyasəti bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən də uğurla davam etdirilir.

Tehran

Azərbaycan xalqının azadlıq uğrunda mübarizə tarixinin qəhrəmanlıq səhifəsini təşkil edən 20 Yanvar faciəsi hər bir azərbaycanlının qəlbində kədər qədrə də fəxrət hissi oyadır. Xalqımıza qarşı törədilmiş bu qanlı faciənin İran ictimaiyyətinə daha ətraflı çatdırılması üçün Azərbaycanın İrandakı səfirliyi bir sıra tədbirlər həyata keçirib. Səfirlikdə 20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə bağlı anım mərasimi keçirilib. Şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildikdən sonra çıxış edən səfir Bünyad Hüseynov 1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycanda baş verən hadisələrin siyasi məhəmiyyəti haqqında məlumat verib.

Səfirlik tərəfindən Azərbaycan, fars və ingiliss dillərində hazırlanmış "20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə bağlı" press-reviz və bu faciəni əks etdirən fotosəhifələr İranda akkreditə olunmuş diplomatik nümayəndəliklərə və beynəlxalq təşkilatların Tehranadakı təmsilçilərinə, eləcə də yerli kütləvi informasiya vasitələrinə göndərilib. Bunlarla yanaşı, Azərbaycanın insan hüquqları üzrə müvəkkilinin və Qafqaz Müsəlmanlar İdarəsinin 20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar bəyanatları İranda kütləvi informasiya vasitələrinə, İnsan Hüquqları Şurasına və diplomatik nümayəndəliklərə təqdim edilib. Müasir dünyada informasiyanın yayılmasında internetin və sosial şəbəkələrin əvəzolunmaz roluna nəzərən alan səfirlik özünün internet resurslarında fars, ingiliss və Azərbaycan dillərində faciə haqqında geniş məlumat və fotolar yerləşdirib.

Səfirliyin saytında, "Twitter" səhifəsində və "Telegram" kanalında 20 Yanvar faciəsi ilə əlaqədar hazırlanmış ətraflı məlumat, press-reviz və fotolar dərc olunub. Səfirliyin təşəbbüsü ilə "AVA Diplomatic" analitik informasiya portalında 20 Yanvar hadisələrini əks etdirən press-reviz və foto-materyal yerləşdirilib.

Eləcə də İranda dərc olunan "Asiya" qəzetində və "Asiya news" informasiya portalında "20 Yanvar azadlıq uğrunda mübarizənin rəmzidir" sərlövəli məqalə dərc edilib.

Yazıda qeyd olunub ki, yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Bakıya daxil olmuş sovet ordusu birlişmələri küçələrə çıxıb haqsızlıq və ədalətsizliyə qarşı etirazlarını bildirən dinc əhaliyə atəş açıb. Həmin gecə Bakının müxtəlif rayonlarında sovet əsgərləri tərəfindən 121 insan qətlə yetirilib, 25-i qadın, 20-si uşağ olan 700-dən artıq vətəndaş yaralanıb. Bu hadisələrdə ümumilikdə 147 nəfər mülki insan qətlə yetirilib.

Bildirilir ki, Qanlı Yanvar hadisəsinə ilk hüquqi-siyasi qiymət verən ümummilli lider Heydər Əliyev oldu. O faciənin səhəri günü özünün və ailəsinin həyatını təhlükə altında qoyaraq Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək kommunist rejiminin müsaviri Vüqar Qurbanov çıxışında Azərbaycanda SSRİ-i tərəfindən xalqı susdurmaq, azadlıq yolundan döndərmək üçün keçirilən hərbi əməliyyatın xüsusi qəddarlıq və əmansızlığı təşkil olduğunu deyib. Buna nail ola bilməyən qüvvələr sonradan Azərbaycan torpaqlarının işğalını və Xocalı soyqırımını törətməklə Azərbaycan xalqı və dövlətinə yaramacaq istədilər. Bu səylərə rağmen Azərbaycan xalqı və rəhbərliyi dövlətçiliyini qorumağa və inkişaf etdirməyə nail oldu.

Sonda 20 Yanvar şəhidlərimizin ruhuna ehsan verilib.

Pekin

Azərbaycan Respublikasının Çin Xalq Respublikasındakı (ÇXR) səfirliyində 20 Yanvar hadisələrinin ildönümünə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilib.

Çində yaşayan soydaşlarımızın və tələbələrini iştirak etdikləri tədbirdə 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Çində yaşayan soydaşlarımızın və tələbələrini iştirak etdikləri tədbirdə 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Azərbaycan və Türkiyənin dövlət himnləri səsləndirilib.

Vaşinqton

Azərbaycanın ABŞ-dəki səfirliyində 20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar anım mərasimi keçirilib.

Mərasimə Vaşinqtondakı diplomatik korpusun nümayəndələri, ABŞ-da yaşayan Azərbaycan ictimaiyyəti, tələbələr və yerli ictimaiyyətin nümayəndələri qatılıb.

Tədbirdə 20 Yanvar şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Ölkəmizin ABŞ-dəki səfiri Elin Süleymanov çıxış edərək 1990-cı il yanvarın Bakıda törədilmiş müxtəlif bölgələrdə Azərbaycanın azadlıq və müstəqilliyi namına aparılan mübarizədən bəhs edib. Bildirib ki, 20 Yanvar faciəsi sovet hakimiyyətinin xalqımızın haqlı tələblərinə verdiyi qanlı cavab idi. O, sovet imperiyasının süqutunu sürətləndirən Qara Yanvar faciəsinin əhmiyyəti və mənavi dirçəlişimiz baxımından milli və mədəni dirçəlişimiz baxımından əhmiyyətini vurğulayıb, bunun Azərbaycanın müstəqilliyinə aparən şərtləyi olduğunu qeyd edib.

Bu faciənin baş verdiyi günləri yada salan E.Süleymanov həmin vaxtın onun Moskvada tələbəlik illərinə təsadüf etdiyini bildirib. Qeyd edib ki, faciədən dərhal sonra ümummilli lider Heydər Əliyev Moskvada mətbuat konfransı keçirərək xalqımızın kədərini bölüşməsi və qırmızı rejimin ifkara tökməsinə həyatı keçirdiyi qanlı aksiyaları bəhs etdi.

Səfir bildirib ki, bu cinayət Azərbaycan xalqının iradəsini qıra, azadlıq eşqini söndürə bilmədi. Xalqımız qatı bahasına da olsa azadlıq və müstəqilliyinə qovuşdu və bu nailiyyəti heç vaxt əlindən verməyəcək. O, çətinliklə əldə edilən müstəqilliyimizin xalqımızın tarixi nailiyyəti olduğunu deyib. Diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan dövləti dünyada yaşayan bütün soydaşlarımızın vətənidir, dövlətimizin müstəqilliyini qorunub saxlanması və daha da gücləndirilməsinin dünyanın hər hansı yerində yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlının mədəniyyətində, bünun Azərbaycanın müstəqilliyinə aparən şərtləyi olduğunu qeyd edib.

Daha sonra görkəmli kino-rejissor, Azərbaycanın əməkdar incəsənət xadimi Şamil Nəcəfzadə 20 Yanvar hadisələrini canlı şahidi olaraq faciəyə bağlı xatirələrini bölüşüb. O, Qara Yanvarın xalqımızın müstəqilliyi arzusunun reallaşmasında müstəsna rolundan bəhs edib. Faciəni lentə alan və onun həmin zamanlar böyük çətinliklərdə də olsa dünya mediasına çatdırılmasında xüsusi əməyi olan Ş.Nəcəfzadə bu tarixi xalqımızın şərəf tarixi kimi dəyərləndirərək hər bir azərbaycanlının onunla fəxr etməli olduğunu qeyd edib.

Səfirliyin müsaviri Vüqar Qurbanov çıxışında Azərbaycanda SSRİ-i tərəfindən xalqı susdurmaq, azadlıq yolundan döndərmək üçün keçirilən hərbi əməliyyatın xüsusi qəddarlıq və əmansızlığı təşkil olduğunu deyib. Buna nail ola bilməyən qüvvələr sonradan Azərbaycan torpaqlarının işğalını və Xocalı soyqırımını törətməklə Azərbaycan xalqı və dövlətinə yaramacaq istədilər. Bu səylərə rağmen Azərbaycan xalqı və rəhbərliyi dövlətçiliyini qorumağa və inkişaf etdirməyə nail oldu.

Sonda 20 Yanvar şəhidlərimizin ruhuna ehsan verilib.

Pekin

Azərbaycan Respublikasının Çin Xalq Respublikasındakı (ÇXR) səfirliyində 20 Yanvar hadisələrinin ildönümünə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilib.

Çində yaşayan soydaşlarımızın və tələbələrini iştirak etdikləri tədbirdə 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Ölkəmizin ÇXR-dəki səfiri Əkrəm Zeynalı 1990-cı il yanvarında baş verən faciə haqqında danışaraq qeyd edib ki, 20 Yanvar faciəsi müasir tariximizdə ən qanlı günlərdən biri, eyni zamanda, xalqımızın qəhrəmanlıq səhifəsidir. Sovet rəhbərliyinin azadlıq uğrunda mübarizəyə qalxmı Azərbaycan xalqını salıb gücünə susdurmaq niyyəti insan tələfatı ilə nəticələndi və, xalqımızın iradəsini qıra, azadlıq eşqini söndürə bilmədi.

Səfir Ə.Zeynalı unudulması mümkün olmayan, insanlığa qarşı törədilən bu qatı cinayətin hər dəfə ürekaçırsı ilə, dərin hüznə yad edildiyini bildirib. Bu hadisələr bir daha nümayiş etdirdi ki, xalqımız müs-

taqilliyi, azadlıq uğrunda mübarizə aparmaq əzmindədir.

Bildirilib ki, o dövrdə ulu öndər Heydər Əliyev bu qanlı hadisələrlə bağlı Moskvada Azərbaycan xalqı adından sərt bəyanat verib, 20 Yanvar hadisələrində xalqımıza qarşı törədilən qırğına siyasi qiymət verilməsini və günahkarların cəzalandırılmasını tələb edib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra 20 Yanvar faciəsinin törədənələri adları rəsmi şəkildə açıqlandı, hadisə öz hüquqi-siyasi qiymətini aldı.

Tədbirin sonunda 20 Yanvar faciəsinin bəhs edən film nümayiş olunub. Bundan başqa, tədbir iştirakçıları o müdhiş gecədə baş verən hadisələri əks etdirən fotosərgiyə baxıblar.

Tokio

Yaponiyada fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Yaponiya Dostluq Mərkəzi 20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar sosial şəbəkələrdə yapon dilində məlumatlar yayıb.

Mərkəzin sədri, Dünya Azərbaycanlıları Əlaqələndirmə Şurasının üzvü Xəlil Kələntər bildirib ki, məlumatın yayılmasında əsas məqsəd yapon ictimaiyyəti 29 il əvvəl sovet rəhbərliyinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi cinayət barədə obyektiv məlumatlandırmaqdır.

Məlumatda qeyd edilir ki, həmin vaxt Azərbaycan paytaxtında və rayonlarda baş vermiş faciəvi hadisələr həm də qəhrəmanlıq səhifəsi kimi xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olub. Bu hadisələr faciə olmaqla yanaşı, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının azadlıq uğrunda mübarizəsinin unudulmaz səhifəsidir.

Bildirilir ki, bu qanlı hadisənin törədilməsində əsas məqsədlərdən biri öz haqlı tələblərini irəli sürən, buna demokratik yollarla nail olmaq istəyən, azadlıq, suverenlik arzusunda olan Azərbaycan xalqının iradəsini qırmaq idi. Bu, Azərbaycan xalqını qorxutmaq, onun milli oyanışını, ərazi bütövlüyü, suverenlik uğrunda mübarizəliyini məhv etmək məqsədi daşıyan mənfur planın tərkib hissəsi idi. Həmin vaxt Mixail Qorbaçov başda olmaqla sovet imperiyasının rəhbərliyi Bakıda "erməni kartı"ndan məharətlə istifadə edib.

Sovet rəhbərliyinin cinayətkar siyasətinin məhəmiyyətini faciə zamanı həlak olanlar barədə məlumatlar da təşdiq edir. 1990-cı il yanvarında sovet qoşunlarının Bakıda və rayonlarda həyata keçirdikləri qırğınlarda 147 nəfər öldürüldü, 744 insan yaralandı. Öldürülənlər arasında beş millətli nümayəndələri, 20-dən çox qadın, uşaq var idi, xəstəxanalar, "təcili yardım" məşinləri atəşə tutulub, həkimlər qətlə yetirilib.

Vurğulanır ki, o müdhiş günlərdə Heydər Əliyevin - qüdrətli liderin respublikada olmaması günün ən böyük haqiqəti kimi dərk olunub. Ulu öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra bu məsələ yenidən gündəmə gəlib, 20 Yanvar hadisələrini lazımcına qiymətləndirmək yolunda ciddi addımlar atılıb. Mehiz ulu öndərin sərəncamı ilə 20 Yanvar Ümumxalq Hüzün Günü elan olunub.

Məlumatda qeyd edilir ki, Prezident İlham Əliyev 20 Yanvar faciəsinə qətlə yetirilənlərin, şəhid ailələrinin, ailəlilrin problemlərini dövlət səviyyəsində həllini mühüm vəzifələrdən biri kimi qarşıya qoyub. Ölkəmizdə bu istiqamətdə böyük tədbirlər həyata keçirilib. Şəhid ailələrinin, aililərin sosial təminatı ildən-ilə daha da möhkəmləndirilib.

Bildirilir ki, vətən uğrunda canlarını qurban vermiş mərd, igid oğul və qızlarımızın yuduğu Şəhidlər Xiyabani xalqımız üçün müqəddəs və yerinə, milli iradəmizin şanlı salnaməsinə çevrilib. Şəhidlər xiyabani azadlığımızın, müstəqilliyimizin, milli birliyimizin rəmzi kimi bundan sonrakı nəsillər üçün də bir qürur mənbəyi olacaq.

Məlumatda faciənin əks olunduğu fotolara da geniş yer verilib.

Rabat

Azərbaycanın Mərakeşdəki səfirinin iqtamətgahında ölkəmizin diaspor nümayəndələrinin, Mərakeş-Azərbaycan Dostluq qrupunun üzvlərinin, keçmiş SSRİ-nin ali məktəblərinin mərakeşli məzunlarının, yerli ictimai-siyasi xadimlərin, Mərakeşdə akkreditə olunmuş səfirlerin və diplomatik korpus nümayəndələrinin və 20 Yanvar hadisələrinin Mərakeşdən olan canlı şahidlərinin iştirakı ilə Qanlı Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar anım tədbiri keçirilib.

Əvvəlcə 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Qanlı Yanvar hadisəsinin Azərbaycan tarixinə qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olduğunu qeyd edən səfir Oktay Qurbanov xalqımıza qarşı törədilən bu qanlı cinayətdən danışdı. Bu faciəyə ilk siyasi qiymətini ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən verildiyini bildiren diplomat deyib: "Ulu öndər 1990-cı il yanvarın 21-də Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyində mətbuat konfransı keçirərək bu hadisənin hüquqa, demokratiyaya, insanlığa qarşı törədilmiş cinayət olduğunu bildirib, ölkə rəhbərliyinin xalqa xəyanət etdiyini cəsarətlə söyləyib, sovet hakimiyyətinin qanlı siyasətini ifşa edib".

Sovet ordusunun hücumunun nəticələrinə toxunan səfiri insanlığa qarşı törədilmiş cinayətdə qocalar, uşaqlar və qadınlar da daxil olmaqla, 147 nəfər şəhid olduğunu,

nu, 700-dən çox insanın yaralandığını, 800-dən çox insanın əsasız olaraq həbs edildiyini diqqətə çatdırıb.

Oktay Qurbanov Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 20 Yanvar həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması sahəsində ardıcıl işin aparıldığını qeyd edib.

Səfir hər bir azərbaycanlıda qürur hissinə oyadan 20 Yanvarın heç vaxt unudulmayacağını, xalqımız daha da birlişdirən bu faciənin gənc nəsillər tərəfindən hər zaman anılacağını, Qanlı Yanvarın Azərbaycan xalqının mübarizəliyini və qəhrəmanlığını təcəssüm etdirdiyini bildirib.

Tədbirdə çıxış edən Mərakeş-Azərbaycan Dostluq qrupunun baş katibi Məhəmməd Faqiri Azərbaycan xalqına qarşı törədilən ağır və unudulmaz cinayəti Mərakeş ictimaiyyəti tərəfindən pisləndiyini vurğulayıb, 20 Yanvar faciəsinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması, dünya informasiya məkanında bu faciənin əsl həqiqətlərinin üzə çıxarılması üçün öz səylərini sərgiməyəcəyini söyləyib.

Daha sonra 1990-cı ilin Qanlı Yanvar hadisələri zamanı Azərbaycan Neft və Kimya İnstitutunda təhsil alan mərakeşlilər, faciənin canlı şahidləri Məhəmməd Rəşo və Rəşid Hərrat öz xatirələrindən danışılar.

Rəşid Hərrat Azərbaycan xalqının başına gətirilən müsibətlər barədə dünya ictimaiyyətinin məlumatlandırılması məqsədilə həmin dövrdə Bakıda təhsil alan xarici tələbələr tərəfindən beynəlxalq təşkilatlara müraciətini ünvanlandığını bildirib. Azərbaycan xalqının müstəqillik uğrunda mübarizənin şahidi olduğu üçün qürur hissi keçirdiyini ifadə edən Rəşid Hərrat öz çıxışının sonunda faciənin yaşatdığı acını ifadə edən şeirini səsləndirib.

Tədbirin sonunda 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş sənədli film nümayiş etdirilib. Tədbir iştirakçıları broşür və kitablarla tanış olublar.

Riqa

1990-cı ildə Bakıda, 1991-ci ildə Riqada törədilmiş 20 Yanvar faciələri ilə əlaqədar Azərbaycan Latviyadakı səfirliyi və Riqada yerləşən Barrikada Muzeyinin təşkilatlığı ilə birgə anım tədbiri keçirilib. Tədbir hər iki ölkədə eyni gündə baş vermiş faciənin qurbanlarının xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb.

Latviya hökumətinin, ictimaiyyətin nümayəndələrinin və Azərbaycan ictimaiyyətinin tanınmış şəxslərinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə əvvəlcə hər iki şəhərdə törədilmiş Yanvar faciəsinə aid sənədli film nümayiş etdirilib.

Bakıda törədilmiş 20 Yanvar faciəsinin canlı şahidi olduğunu qeyd edən səfir Cavanşir Axundov 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə keçmiş Sovet İttifaqının qoşun hissələrinin Azərbaycan milli azadlıq hərəkatını boğmaq üçün Bakı şəhərinə yeridilərək dinc əhaliyə zülmə tutduğunu və yüzlərlə insanı qətlə yetirdiyini söyləyib. Hər iki ölkədə baş vermiş oxşar faciələri heç vaxt unudulmayacaq və yaddaşlara qanlı yazılış azadlıq günü kimi dəyərləndirən səfir Azərbaycan və latış xalqlarının iradəsi sayəsində tarixi dəyişdiyini vurğulayıb. Xüsusi qəddarlıqla törədilən bu cinayətin təfərrüatlarından bəhs edən səfir həlak olanlar arasında qadınlar, uşaqlar və qocaların da olduğunu bildirib. Tankların qarşısına əliyalın çixan xalq əzmini nümayiş etdirib. Azərbaycan qadınları da ərlərindən, atalarından, oğullarından geri qalmadan ölüm mübarizəsinə qoşularaq sücaət göstərib. Lakin qabaqcadan hazırlanmış bu təcavüz aktı Azərbaycan xalqının demokratiya, milli azadlıq və ərazi bütövlüyü uğrunda əzmini qıra bilməyib.

Bir il sonra yanvarın 20-də eyni hadisənin Riqada baş verdiyini qeyd edən səfir xalqlarımızın bu zamana qədər sovet ideologiyasına əsaslanan yalan və saxtakarlıqlarla dolu bir cəmiyyətdə yaşadığına bir daha əmin olduğunu qeyd edib.

Azərbaycanda törədilən bu qanlı hadisəyə ilk olaraq ümummilli lider Heydər Əliyevin münasibət bildirdiyini vurğulayan diplomat deyib ki, faciədən bir gün sonra ulu öndər Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək hadisəni kəskin şəkildə pisləyərək Kommunist Partiyası sıralarından çıxıdığını bəyan edib. Ümummilli liderin hakimiyyətə qayıdışından sonra isə Qanlı Yanvar hadisələrinə diqqət səviyyəsində tam siyasi-hüquqi qiymət verilib.

Barrikada Muzeyinin direktoru Renars Zalais Azərbaycanda törədilmiş 20 Yanvar faciəsinin 1991-ci ildə Riqada baş verən hadisələrlə oxşarlıq təşkil etdiyini bildirib. 20 Yanvar tarixinin hər iki xalqı birlişdirdiyini qeyd edən direktor bu tarixin hər iki ölkədə azadlıq və demokratiyanın müdafiəsi namına həlak olanların xatirəsinin anım günü olduğunu söyləyib.

Həmin gün Riqaya yeridilən sovet qoşun hissələrinin qabağını almaq üçün şəhərdə müxtəlif blok və barrikadaların qurulduğunu qeyd edən direktor bu barrikadada qurulmasında həmin vaxt Riqada yaşayan çoxlu sayda azərbaycanlımın da iştirak etdiyini deyib.

Latviya xalq hərəkatının 1990-1992-ci illərdəki rəhbəri, tanınmış ictimai-siyasi xadim Romualds Razuks çıxış edərək xalqımız informasiya blokadası səbəbindən Azərbaycanı hadisələrdən əməlumatsız olduqlarından müstəqilliyini belə faciəvi şəkildə əldə olunaçağını təsəvvür etmədiklərini vurğulayıb. "Biz əli bəzirdik ki, Moskva ilə danışıqlarda hər şeyi sülh yolu

ilə həll edəcəyik. Lakin 1991-ci ilin Qanlı Yanvar gündən bir neçə ay əvvəl demokratiyanın sülhə qazanılmayacağını anladıq", - deyənd sədr hər iki xalqın qanlı əsas dəyərini - öz müqəddəratını həll etmək ixtiyarını qazandıqları qeyd edib.

Latviya Prezidentinin etnik azlıqlar üzrə müşaviri Roman Əliyev də çıxış edərək ötən əsrin son onilliyində baş vermiş və tarixə Qara Yanvar kimi düşmüş həmin gündə Azərbaycan və latış xalqlarının bənəzər azadlıq mübarizəsi adlandırılıb. Latış xalqı heç vaxt bu tarixi unutmayacaq, çünki məhz Bakı faciəsi onları müəyyən mənada xilas etdi. Bakıda baş vermiş qətləim bir ildən sonra Riqada təkrarlandı. Riqaqın "barrikada günləri" rəsmi Moskvaya bir daha sübut etdi ki, insanlar azadlıqları uğrunda sonadək gedəcəklər. "Mən 1990-cı ilin 20 Yanvar tarixini yaxşı xatırlayıram. Mən həmin gecə bəradə latış dostlarıma informasiya verəndə onlar bu qəddarlıqdan dəhşətə gəlmişdilər. Biz, Latviya azərbaycanlıları barrikadalarda latış xalqı ilə birlikdə keşik çəkirdik, biz ayrılmaz idik. Biz bildirik ki, Qara Yanvar şəhidləri qanını boşa axıtmayıblar. Bu gün xalqımız azadlıq uğrunda can verənlərin əziz xatirəsinə yad edirik", - deyə o bildirib.

Sonra hər iki ölkədə baş vermiş faciə qurbanlarının xatirəsinə ehsan süfrəsi açılıb.

Kuala Lumpur

20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə bağlı tədbirlər Malayziyada davam edir. Tədbirlər çərçivəsində Malayziyada fəaliyyət göstərən İOT Beynəlxalq Biznes Mərkəzi (OIC International Business Centre) tərəfindən nəşr olunan "OIC Today" jurnalında "Azərbaycan tarixinin faciəli və qəhrəmanlıq səhifəsi" başlıqlı geniş məqalə dərc edilib.

Məqalədə 29 il əvvəl - 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə baş verən hadisənin yalnız faciə yox, həm də xalqımızın tarixinin şərəfli səhifələrindən biri və Azərbaycanda sovet hakimiyyətinin son qoyan bir qiğılcım olduğu qeyd olunub. Faciənin səbəb və nəticələrindən bəhs edən məqalədə 1980-ci illərin sonlarında SSRİ-də cərəyan edən hadisələrə və Azərbaycana qarşı ermənilərin əsasız ərazi iddialarına sovet rəhbərliyi tərəfindən verilən dəstəyə etiraz əlaməti olaraq xalqımızın haqq səsinə ucaltmaq üçün meydanlara axışdığı, buna cavab olaraq sovet rəhbərliyi tərəfindən dinc əhaliyə qarşı amansız qətləim törətdiyi bildirilib.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin hadisələrdən dərhal sonra Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək xalqımıza qarşı törədilən bu tarixi cinayəti törədənələri ifşa etməsindən və məhz onun təşəbbüsü ilə 1994-cü ildə Qanlı Yanvar hadisələrinə ilk dəfə tam siyasi-hüquqi qiymət verilməsindən bəhs olunur.

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpə edilməsində dönmüş nöqtəsi olan 20 Yanvar hadisələrinin, eyni zamanda, bütün dünya azərbaycanlılarının yaddaşına xalqımıza qarşı törədilmiş ən qəddar və qeyri-insani cinayətlərdən biri kimi həkk edildiyi vurğulanır.

Azərbaycanın Malayziyadakı səfirliyindən verilən məlumatda qeyd edilir ki, 20 Yanvar faciəsinin ildönümü ilə bağlı tədbirlər çərçivəsində, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin və Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkilinin (ombudsman) faciənin 29-cu ildönümü ilə bağlı bəyanatları Malayziya Xarici İşlər Nazirliyinə və ölkədə akkreditə olunmuş diplomatik nümayəndəliklərə təqdim edilib.

Hanoy

Azərbaycanın Vyetnamdakı səfirliyinin təşkilatlığı ilə Hanoy Universitetində 20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar tədbir keçirilib.

Universitetin tələbə və professor-müəllim heyətinin iştirak etdiyi tədbirdə çıxış edən səfir Anar İmanov 20 Yanvar faciəsi haqqında dolğun məlumat verib. O, 20 Yanvar faciəsinin xalqımızın qan yaddaşına salınmış izlər buraxmaqda yanaşı, milli qürur və qəhrəmanlıq nümunəsi, Azərbaycanın suverenliyi və istiqballiyyəti uğrunda mübarizəsinin şanlı səhifəsi olduğunu diqqətə çatdırıb.

A.İmanov 29 il əvvəl baş verən həmin faciəli hadisələrin dağılımında olan sovet imperiyasının hərbi maşınının milli azadlıq hərəkatımıza qana bürümək məqsədi daşıdığı bildirərək həmin qanlı cinayətin Azərbaycan xalqının iradəsini sarsıtmaq və öz müstəqilliyi uğrunda apardıqı mübarizədən kəçindirməyə müvəffəq olmadığını qeyd edib.

Bildirilir ki, ümummilli lider Heydər Əliyev baş verən bu faciə ilə bağlı Azərbaycan xalqının kəskin etirazını bütün dünyaya çatdıraraq həmin cinayətin törədilməsində bütün müqəssir olanların məhkum edilməsini tələb edib. Mehiz ulu öndər Heydər Əliyevin qətiyyəti və cəsarəti sayəsində 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymət verilib.

Diplomat Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibəti haqqında da ətraflı məlumat verərək Ermənistan silahlı qüvvələrinin zəbt olunmuş Azərbaycan ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən BMT-nin dörd qətnaməsinin, habelə digər nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların sənədlərini müdəcəllərini yerinə yetirilməsini rəsmi Yerevan tərəfindən tamamilə rədd edildiyini bildirib.

Diqqətə çatdırıb ki, münasibətin yalnız Azərbaycanın suverenliyi və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərin toxunulmazlığı əsasında həlli mümkündür.

Sonda 20 Yanvar faciəsinə əks etdirən sənədli film nümayiş olunub.

Strasburq

Strasburq Universitetinin Türk Araşdırmaları Departamenti və Fransada Təhsil Alan Azərbaycanlı Tələbələr Assosiasiyasının (ASEAF) birgə təş

ANA FƏRYADI

Beynəlxalq aləm

Trump gələn ay Kim Çen İnlə görüşmək niyyətindədir

ABŞ Prezidenti Donald Trump gələn ayın axırında yenidən Şimali Koreyanın rəhbəri Kim Çen İnlə görüşmək niyyətindədir. Bu barədə Trumpin KXDR-in xüsusi elçisi Kim Yon Çolla danışıqlarının yekununda Ağ evin mətbuat xidməti məlumat vermişdir.

Sammitin keçiriləcəyi yer sonradan elan olunacaq. Tramp kimi qəbul edə biləcək ölkələr arasında Vyetnam, Tailand, Sinqapur və Havay adalarının adları çəkilir.

Bu arada Trumpin mətbuat katibi Sara Sanders bildirmişdir ki, Koreya yarımadasının nüvəsizləşdirilməsi barədə danışıqlarda müəyyən tərəqqiyə baxmayaraq, Pxenyanın nüvə proqramına görə Vaşinqtonun KXDR-ə qarşı tətbiq etdiyi sanksiyalar hələ qüvvədə qalacaq. ABŞ-in raket əleyhinə müdafiə sahəsində yanvarın 17-də açıqlanmış yeni strategiyasında Şimali Koreya "daimi və müstəsna təhlükə" kimi qeyd edilmişdir.

Xatırladaq ki, ötən ilin iyununda Trump və Kim ilk dəfə Sinqaporda görüşmüşdülər. Həmin görüşdə Koreya yarımadasını nüvəsiz zona etmək qərarı alınmış, lakin sonralar bu proses dayanmışdır.

Kolumbiya hökuməti ELN ilə sülh danışıqlarını dayandırdı

Kolumbiya Prezidenti İvan Duke "Milli Azadlıq Ordusu" (ELN) qiyamçı qruplaşması ilə sülh danışıqlarının dayandırıldığını elan etmişdir. Prezident Kubada danışıqlarda iştirak edən ELN-in on nümayəndəsinin həbsinə order vermişdir. Duke bildirmişdir ki, bütün cinayətkarlar və sifarişçilər məsuliyyətə cəlb olunmayınca sülhə nail olmayacağıq.

Kolumbiya hökuməti yanvarın 17-də ölkənin paytaxtı Boqotada Polis Akademiyasına terror hücumuna görə məsuliyyəti bu qruplaşmanın üzünə qoymuşdur. Partlayış nəticəsində azı 21 nəfər həlak olmuş,

68 nəfər yaralanmışdır. Cinayətin birbaşa icraçısı, ELN-in üzvü və partlayıcı maddələr üzrə ekspert terror aktı zamanı həlak olmuşdur. Daha bir şübhəli şəxs Boqotada saxlanılmışdır.

2017-ci ilin avqustun order vermişdir ki, bütün cinayətkarlar və sifarişçilər məsuliyyətə cəlb olunmayacağıq.

Burkina-Faso hökuməti istefaya getdi

Baş nazir Pol Kaba Tiyebanın rəhbərlik etdiyi Burkina-Faso hökuməti istefa vermişdir. Bu barədə "Radio Television du Burkina" dövlət teleradio şirkəti xəbər verir.

Məlumat əsasən, ölkə Prezidenti Rok Mark Kristian Kabore Baş nazirin və Nazirlər Kabineti üzvlərinin istefasını qəbul etmişdir. Hökumətin istefası ilə ölkədə qiyamçı qruplaşmaların fəallığı artmışdır.

Meksikada boru kəməri partladı: 66 ölü, 76 yaralı

Meksikanın Tlaxeyllipan şəhərində boru kəmərinin partlaması nəticəsində azı 66 nəfər həlak olmuş, 76 nəfər yaralanmışdır. Bu barədə İdalqo şəhərinin qubernatoru Omər Fəyyad məlumat vermişdir.

Partlayış Tula şəkər zavodunun yaxınlığında baş vermişdir. Faciəyə səbəb neft oğurlarının kəmərdə dəşik açması olmuşdur. 350 nəfərə yaxın adam bədən və kanistrlərinə benzini döldürmək üçün toplaşdığı zaman dəhşətli partlayış baş vermişdir.

Benzin oğurluğu Meksikada ən böyük problemlərdən biridir. "Remex" konserninin məlumatına görə, ötən il hər 30 dəqiqədən bir benzini oğurluğu cəhdi olmuşdur.

sının səbəbi açıqlanmışdır. "Röyter" agentliyinin xəbərinə görə, yaxın vaxtlarda yeni hökumət formalaşdırılacaq. Qeyd edək ki, ötən il dekabrın 31-də radikal islamçıların terrorçu hücumlarının artması ilə ölkədə Burkina-Faso Prezidenti ölkənin bir neçə əyalətində fövqəladə vəziyyət elan etmişdir.

Filippinin ən varlı adamı vəfat etdi

Filippinin ən varlı adamı, "SM Investments Corporation" (SMIC) şirkətinin fəxri sədri Henri Si 94 yaşında vəfat etmişdir. Bu barədə "The Philippine Star" qəzeti xəbər verir. Sinin öldüyünü şirkət elan etmişdir. Ailə bu məlumatı təsdiqləmişdir. Biznesmen yuxuda vəfat etmişdir. Digər təfərrüatlar açıqlanmışdır.

Biznesmen 2018-ci ildə 18,3 milyard dollar gəlirlə Forbes versiyası üzrə Filippinin ən varlı adamları siyahısına başçılıq etmişdir. Si biznes maqnatı, sərmayəçi və xeyriyyəçi idi. O, daşınmaz əmlak, bank işi, təhsil, səhiyyə və digər sahələrdə çalışmışdır.

"Azərsu" ASC özünün struktur vahidlərində istilik sistemlərinin qurulması işlərinin satın alınması məqsədilə

kotirovka sorğusu elan edir

Kotirovka sorğusunda iddiaçı kimi iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı ünvana: Bakı şəhəri, Moskva prospekti 67, "Azərsu" ASC-nin Satınalmaların təşkili şöbəsinə (əlaqələndirici şəxs: mühəndis Hikmət Qasımov hikmat.qasimov@azersu.az, +994124314767 (2249)) müraciət edə bilərlər.

Kotirovka sorğusunda iddiaçı kimi iştirak etmək istəyənlər imzalanmış və möhürlənmiş təkliflərini 24 yanvar 2019-cu il saat 15.00-dan gec olmamaq şərti ilə təqdim etməlidirlər. Göstərilən müddətdən gec təqdim olunan kotirovka təklifləri baxılmadan geri qaytarılacaqdır.

Kotirovka təklifləri "Azərsu" ASC-nin Bakı şəhəri, Moskva prospekti 67 nömrəli ünvanda yerləşən inzibati binasında 25 yanvar 2019-cu il saat 15.00-da açılacaqdır. İddiaçılar və onların səlahiyyətli nümayəndələri zərflərin açılış prosedurunda iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Bakıda 9 dərəcə isti olacaq

Azərbaycanda yanvarın 20-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək, gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 1° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 6-9° isti olacaq.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, dağlarda 12-15° şaxta, gündüz 5-10° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Yuxarı Qarabağ: Xankəndi, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Qubadlı, Zəngilan, Laçın, Kəlbəcərdə, həmçinin Daşkəsən-Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman müşahidə ediləcək. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10° şaxta, gündüz 0-5° isti olacağı bildirilir.

Gəncə şəhərində, Qazax, Goranboy, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarında hava

əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 0-5° şaxta, gündüz 7-10° isti olacağı ehtimalı var.

Balakan, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Siyazan, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman müşahidə ediləcək. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3-8° şaxta, gündüz 3-8° isti, dağlarda gecə 8-12°, gündüz 0-3° şaxta olacaq.

Mərkəzi Aran: Mingəçevir və Şirvan şəhərində, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 7-10° isti olacağı ehtimalı edilir.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Səhər dağlarda duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 0-3°, gündüz 7-10° isti, dağlarda gecə 0-5° şaxta, gündüz 0-5° isti olacağı gözlənilir.

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi paytaxtda keçirilən mitinqlə bağlı məlumat yayıb

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi yanvarın 19-da paytaxtda keçirilən razılaşdırılmış mitinqlə bağlı məlumat yayıb. İdarədən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, yanvarın 19-da özünü Demokratik Qüvvələrin Milli Sürəsi adlandırın quruma daxil olan partiya və birliklərin Yasamal rayonundakı idman-sağlamlıq kompleksinin stadionunda Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə razılaşdırılmış mitinq keçirilib.

Saat 15.00-dan 17.00-dək davam edən toplantıda Şuraya daxil olan partiyaların, hərəkatların, eləcə də müxalifətçilərin bir sıra qeyri-hökumət və gənclər təşkilatlarının ümumi say 2800-dək olan üzvü və təəssübkeşi iştirak edib.

Mitinq zamanı ictimai asayişin və hüquq qaydasının kobud şəkildə pozulması halları qeydə alınmayıb.

Ataşkas rejimi 20 dəfə pozulub

Ermenistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkas rejimini 20 dəfə pozub.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Ermenistan Respublikasının Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Gədəbəy rayonunun Zamanlı kəndində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altındakı Göyax, Ağdam rayonunun Şıxlı, Səncalı, Mərzili, Füzuli rayonunun Qarvənd, Horadiz, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar və Mehdi kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərtər, Ağdam və Xocavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqelərinə atəş açılıb.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

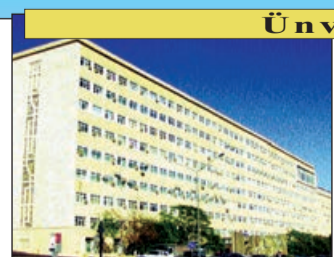
Bərdə Rayon Məhkəməsinin sədri Məhərrəm Allahverdiyev və məhkəmənin kollektivi Qaradağ Rayon Məhkəməsinin sədri Sədrəddin Hacıyevə əziz

SABİR HACIYEVİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az
az_reklam@azeronline.com
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30, 538-97-96,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavinləri - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39, 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,
Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Mühasibat - 539-59-33,
Faks - (+994 12) 5398441

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələndirilmiş, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sütyonlanlarla bərabər, dərəcə üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Ölülərə cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 8204
Sifariş 136
Qiyməti 40 qəpik